

JOULUKUU 2017

KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y.

CRUX

4

TEEMA
REFORMAATIO

MITÄ REFORMAATION MERKKIVUODESTA JÄI KÄTEEN?

Ehdokas-
listojen
yhdistelmä
lehden
liitteenä

- ▶ Keikkatöissä seurakunnassa
- ▶ Suomi 100 vuotta: Haastateltavana muusikko Petri Laaksonen

VERKOSSA
Valtuustojen vaalit

.....
Hetkeksi hiljene, maa,
kuuntele Jumalaa,
kuuntele viestiä enkelten,
seuraa jälkiä paimenten.
Kuuntele Jumalaa.
.....

Virsi 935: 1

Äänestä ja vaikuta

EIJA NIVALA

AKIN JA PAPPISLIITON
PUHEENJOHTAJA
eija.nivala@evl.fi

Ensi vuosi on todellinen vaalivuosi. Heti alkuvuodesta on presidentinvaalit ja arkkipiispan vaali – mahdollisesti limittäin ellei presidenttiä valita suoraan ensimmäisellä kierroksella. Samassa huumassa, tammi-helmikuun vaihteessa, käydään myös AKIn, Kanttori-urkuriin ja Pappisliiton valtuustojen vaali. Syksyille on sitten tulossa mahdollisesti maakuntavaalit lokakuussa ja joka tapauksessa seurakuntavaalit marraskuussa. Lisäksi yhdessä jos toisessakin seurakunnassa käydään vielä kirkkoherran vaaleja suorana

kansanvaalina. Ja vaali se on silloinkin, kun se tapahtuu edustuksellisesti välillisenä vaalina.

Haluan kannustaa käyttämään äänioikeuden suoma vaikuttamismahdollisuutta kaikissa vaaleissa, mutta erityisesti muistutan, että AKI-yhteisön vaalit ovat jäsenoikeus. Ehdokkaat on asetettu hiippakunnittain. Kiitän jo tässä vaiheessa aktiivisia ehdokaslistojen kokoajia ja ehdolle asettuneita.

Jo toisen kerran toteutamme vaalin sähköisesti, että se olisi mahdollisimman helppoa. Äänestysohjeita on tässä Cruxin numerossa ja muistutuksia lähetetään vielä sähköisesti jäsenkirjeessä ja sosiaalisessa mediassa. Äänestäminen ei vaadi suurta vaivaa, mutta vaikuttaa suoraan siihen, ketkä jatkossa käyttävät päätösvaltaa liitossamme.

Ainakin vaalin yhteydessä on hyvä miettiä, miten asiat ovat ja miten niiden toivoisi olevan. Mitä sinä odotat ammattiliitoltasi? Mielaisia edunvalvonnan näkökohtia sinä nostaisit kärkeen? Kenen sinä haluaisit valvovan etuasi? Nämä ovat relevantteja kysymyksiä, joista AKI:ssa ollaan kiinnostuneita ja joi-

hin voit vaikuttaa äänestämällä. Hyvin konkreettisesti vaikutat, kun vastaat äänestyksen yhteydessä myös jäsenkyselyyn. Myös Teologiliiton jäsenten, joilla on suora vaikuttamismahdollisuus vuosittaisessa jäsenkokouksessaan, toivon vastaavan jäsenkyselyyn.

Meidän kokoisessa liitossa äänensä saa kyllä kuulumaan myös vaalien välillä. Sosiaalinen media ja henkilökohtaiset kontaktit ovat esimerkkejä suorista vaikuttamiskanavista. Ei yhteydenoton liittoon tarvitse rajoittua kriisitilanteisiin. Toisaalta ongelmakohdissa kannattaa AKIn toimistoon soittaa ja kysyä neuvoa mieluummin ennemmin kuin myöhemmin.

Reformaation merkkivuosi saatiin komeasti päätökseen ja Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlan huipennus on koettu. Myös pian alkava vuosi 2018 muistuttaa sadan vuoden takaisista tapahtumista. Traagisen trauman muistaminen, anteeksiannon, yhteisen tien ja sovinnon etsiminen on tärkeää. Tuona vaikeana vuonna sai alkunsa Pappisliitto. Muista laittaa jo nyt kalenteriin Papiston päivät ja Pappisliiton 100-vuotisjuhlakat 3.–4.10. Finlandia-talossa Helsingissä.

Kun uudet valtuustot kokoontuvat toisen kerran marraskuussa 2018, niillä on edessään puheenjohtajien vaalit. Nyt on vuosi aikaa miettiä, kuka olisi seuraava Suomen kirkon pappisliiton puheenjohtaja. Siihenkin voi vaikuttaa. ✕

Vaikuta äänestämällä ja
vastaamalla jäsenkyselyyn.

Merkkivuosi on tuonut meidät johonkin. Nyt merkityksellistä on se, miten matka jatkuu.

Timo-Matti Haapiainen

22

TEEMA

OHI ON – VAI ONKO?

Timo-Matti Haapiainen pohtii, mitä reformaation merkkivuodesta jäi käteen.

SATOJEN TAPAHTUMIEN MERKKIVUOSI TURUSSA

Reformaatioteema on näkynyt Turussa vahvasti pitkin vuotta.

VEISATAAN NIIN, ETTÄ KIRKKO TÄRÄJÄÄ

Merkkivuotta on juhlistu seurakunnissa monenlaisin tapahtumin.

ARTIKKELI

22

KEIKKATÖISSÄ SEURAKUNNASSA

36

VIHKIÄKÖ VAI EI?

40

26

LÖYTÖRETKIÄ

44

SIUNAAVAN KATSEEN KAIPAU

46

NÄKÖKOHTIA LÄHETYSTYÖHÖN

50

30

KANSANMURHAN JA DIASPORAN KIRKKO

53

KIRJOITUSSARJA

Ajankohtaista edunvalvonnassa	6
Suomi 100 vuotta	58
Virsikirjan lisävihko	60

VAKIOT

Pääkirjoitus	3
Päätoimittajalta	10
Kuusanmäki	13
Puheenjohtajalta	16
Akipedia	17
Opiskelijavinkkel	35
Eläkeläisen mietteitä	49
Työntekijän näkökulma	56

AJANKOHTAISTA

Kanttoripäivät	11
Juha Tanska on Vuoden pappi 2017	12
Jäsenen vakuutusturva paranee	12
Liittojen jäsenmaksut	15
Valtuustojen vaalit Muista äänestä!	19

Anna
palautetta
lehestä ja voita
**Pauligin
kahvikone!**

s.17

JULKAISIJA

Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatietäisenkatu 6, 00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515,
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Kaisa-Leena Hannikainen, kanttori
Paivi Helén, kappalainen
Kaisa Iso-Herttua, oppilaitospastori
Henri Järvinen, yliopistopappi
Sara Järvinen, teologian ylioppilas
Jani Lamberg, kappalainen
Anna Pulli, kanttori
Pekka Soranummi, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

Otavamedia OMA
Maistraatinportti 1, 00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko
2/1 s. 380 mm x 255 mm
1 790,- euroa

1/1 s. 190 mm x 255 mm
1 020,- euroa

1/2 s. 155 mm x 114 mm
73 mm x 228 mm
560,- euroa

1/4 s. 101 mm x 118 mm
330,- euroa

1/8 s. 101 mm x 55 mm
200,- euroa

takasivu 190 mm x 230 mm
1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOAIKKA

Forssaprint

TILANNEKATSAUS AVIOLIITTOON VIHKIMISEEN

Avioliittolain muututtua sukupuolineutraaliksi ovat useat papit ryhtyneet vihkimään avioliittoon myös keskenään samaa sukupuolta olevia henkilöitä. Muun muassa Kotimaan mukaan vihkimisiä on ollut kymmeniä. Piispainkokouksen ja kirkkohallituksen selvityksissä on todettu, ettei kirkon avioliittokäsitys ole muuttunut eikä papin vihkioikeus laajentunut. Kun tuomiokapitulit ovat jo antaneet sanktioita vihkimisistä, on paikallaan kysyä, miten rangaistukset on perusteltu ja pohtia mitä seuraavaksi tapahtuu.

JUSSI JUNNI
AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Syys- ja lokakuussa Helsingin, Oulun ja Lapuan hiippakuntien tuomiokapitulit antoivat sanktioita samaa sukupuolta olevien parien vihkimisestä avioliittoon. Oulun ja Lapuan tuomiokapitulit antoivat kolmelle papille kirjallisen varoituksen, Helsingin tuomiokapituli päätyi kahden äänestyksen jälkeen antamaan varoituksen sijaan ”vakavan moitteen”. Myös Oulussa äänestettiin siitä, tulisiko varoitusta antaa vai ei, mutta siellä tuomiokapitulin ratkaisuksi tuli varoitus.

Varoitus on lievin kirkkolain 5. luvussa määritellyistä pappisviran hoitamiseen liittyvistä sanktioista. Vakavampia rangaistuksia ovat määrääkainen pidättäminen pappisvirasta sekä pappisvirasta erottaminen. Molemmat ovat papille vakavia siksi, että niiden johdosta pappi menettää mahdollisuutensa hankkia toimeentulonsa seurakunnan papinvirassa.

Tuomiokapitulien perustelut olivat keskenään samansuuntaiset. Osa perusteluista oli sanasta sanaan yhteneviä eri kapitulien ratkaisuisissa. Kaikki neljä ratkaisua käsittelivät sitä, olivatko papit toimineet kirkon järjestyksen mukaan. Tarkemmin kyse oli siitä, olivatko papit noudattaneet niitä ehtoja, jotka kirkko on asettanut vihkimiselle. Sitä taas ei käsitelty, olivatko papit ylittäneet valtuutensa kirkkokäsikirjan soveltamisessa esimerkiksi kysymyksiä muokkaamalla. Pappeja ei myöskään arvioitu siitä näkökulmasta, olivatko nämä poikenneet kirkon tunnustuksesta. Harhaoppitutkinnoista ei siis ollut kyse.

Vihkimiset ovat päteviä

Avioliittolaki sisältää vain vähän säännöksiä avioliiton pätevyyydestä. Pätevään vihkimiseen riittää, että kihlakumppanit ovat vihkimisessä samanaikaisesti läsnä, molemmat vastaavat vihkijän esittämään kysymykseen myönteisesti ja vihki-

jällä on avioliittolain mukainen vihkimisoikeus.

Muussa tapauksessa avioliitto on pätevä, vaikka olisi rikottu kirkkojärjestystä tai avioliittolain muita ehtoja. Esimerkiksi se, että kirkollisesti vihittäväällä ei olisi rippikoulua käytynä, ei tekisi avioliitosta mitätöntä. Samoin sellaisessa tapauksessa, että naimisissa oleva on vihitty uuteen avioliittoon aiemman avioliiton vielä ollessa voimassa, on uusikin avioliitto pätevä, mutta silloin virallisen syyttäjän tulee ryhtyä ajamaan kannetta puolisoitten tuomitsemiseksi avioeroon. Papin toimittama kirkollinen vihkeminen johtaa siis avioliiton muodostumiseen myös keskenään samaa sukupuolta olevien henkilöiden välillä.

Uskonnonvapaus mahdollistaa kirkolle oman linjan

Tuleeko kirkon vihkiiä kaikki parit vai voiko kirkolla olla omia rajauksiaan? Juridiselta kannalta vihkimisasiassa on kysymys kahden pe-

rusoikeuden, uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden välisestä suhteesta. Molemmista on säädetty perustuslaissa. Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että ketään ei aseteta ilman hyväksyttävää perustetta eri asemaan jollakin hänen henkilönsä liittyvällä perusteella. Toisaalta uskonnonvapaus antaa sekä yksilöille että järjestäytyneille uskontokunnille vapauden vakaumuksen ilmaisemiseen ja sen mukaiseen elämään, kunhan ne eivät loukkaa toisten yksilöiden perusoikeuksia.

Uskontokunnat voivat vihkiä avioliittoon kaikki ne, jotka avioliittolain mukaan on mahdollista vihkiä, mutta toisin kuin siviiliviranomaiset, uskontokunnat voivat myös rajoittaa sitä, keitä ne vihkivät. Avioliittolain 16 § nojalla kukin uskontokunta voi määrätä omien vihkimistensä lisäehdot. Perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen näkökulmasta tämä avioliittolaissa oleva, uskonnonvapauden pohjalta annettu rajausmahdollisuus on hyväksyttävä syy asettaa rajoituksia sille, keitä uskontokunta vihki.

Onko kirkko rajannut vihkimisen vain heteropareihin?

Keskeisin oikeudellinen epäselvyys on se, onko kirkko rajannut vihkimiset vain heteropareihin vai onko kirkon käsitys avioliitosta laajentunut avioliittolain muutoksen myötä. Opillisia asiakirjoja (mm. katekismus, kirkolliskokouksen perustevaliokunnan mietintö 4/2010, piispaikokouksen selonteko 2016) katsomalla voinee yhtyä tuomiokapitulien arvioon siitä, että avioliittolain muuttuminen ei ole muuttanut kirkon oppia avioliitosta miehen ja naisen välisenä suhteena. Epäselvyyttä oikeudelliseen tulkintaan tuo se, että tätä opin mukaista avioliittokäsitystä ei ole selvästi luettavissa kirkon oikeudellisissa dokumenteissa – kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä.

Homopareja vihkiineet papit ovat esittäneet tuomiokapituleille lähettämässään vastineissa, että kirkon lisäehdot vihkimiselle on lueteltu tyhjentävästi kirkkojärjestyksen 4. luvun 18 §:ssä. Kirkolla olisi siis vain kaksi lisäehtoa vihkimiselle, nimittäin kirkon jäsenyys ja rippikoulun käyminen. Vastineissa vedotaan siihen, että vihkimisen lisäehdot pitäisi luetella joko kirkkolaissa tai kirkkojärjestyksessä. Tuomiokapitulien ratkaisuihin taas vedotaan siihen, että myös kirkkokäsikirjassa voi kirkkolain 4. luvun 2 § mukaisesti olla oikeudellisia määräyksiä.

Kirkkokäsikirjan käyttäminen oikeuslähteenä on haasteellista, koska käsikirja on luonteeltaan menettelytapaohje. Kirkkokäsikirjassa on kirkkojärjestyksestä toistaen joitakin määräyksiä avioliitosta, mutta avioliiton rajaaminen miehen ja naisen väliseksi täytyy lukea epäsuorasti esimerkiksi vihittävälle esitettävien kysymysten sanamuodoista. Käsikirja on aikanaan laadittu ti-

lanteeseen, jossa avioliitto on koskenut vain heteropareja, eikä siinä – sen enempää kuin ei kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä – ole silloin otettu kantaa muihin kuin miehen ja naisen välisiin avioliittoihin.

Vihkimisrajauksen suhteen ollaan siis tilanteessa, jossa käsillä on kaksi eriävää näkemystä – toinen, jonka mukaan avioliittolain muuttuminen on laajentanut avioliittoon vihkimistä myös kirkon järjestyksessä, ja toinen, jonka mukaan avioliittolain muutos ei ole vaikuttanut siihen, keitä kirkko vihki.

Ratkaisuja eriäviin näkemyksiin
Kirkolliskokous keskusteli marraskuussa avioliitosta kolmena päivänä professori emerita **Eila Helanderin** selvityksen pohjalta. Selvitys käsitteli sitä, pitäisikö kirkon luopua vihki-oikeudestaan. Kirkolliskokouksessa käydyssä lähetekeskustelussa yksimielisyys löytyi siitä, että vihki-oikeus pitäisi säilyttää jatkossakin. Vihki-oikeudesta luopuminen ei ratkaisisi näkemyseroja keskenään samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin.

Samassa yhteydessä keskusteltiin myös siitä, olisiko löydettävissä sellainen kompromissi, joka olisi mahdollisimman monen hyväksyttävissä. Norjan kirkossa avioliitto on sukupuolineutraali, mutta perinteistä avioliittokäsitystä edustaville papeille on kirkkolaissa taattu omantunnonvapaus kieltäytyä vihkimästä. Seurakunnan tulee tällöin järjestää vihkimiseen toinen pappi.

Norjan mallin läpimenomahdollisuudet näyttävät tällä kirkolliskokouskaudella heikoilta, koska avioliittokäsityksen muuttamiseen ei löytyne kolme neljäsosan määränemmistöä. Todennäköisempi vaihtoehto voisi löytyä Helanderin selvityksestä, jossa ehdotetaan avioliittokäsityksen säilyttämistä miehen ja naisen välisenä mutta samaa sukupuolta vihkimisen salliminen tästä

**Tuleeko
kirkon vihkiä
kaikki parit
vai voiko
kirkolla
olla omia
rajauksiaan?**

huolimatta. Tämä malli rinnastuu esimerkiksi eronneiden vihkimiseen, jonka kirkko on katsonut sallituksi huolimatta siitä, että se ei edusta elinikäisen avioliiton ideaalia.

Kirkolliskokouksessa pohdittiin myös sellaista mahdollisuutta, että pappi voisi vihkiä keskenään samaa sukupuolta olevat henkilöt avioliittoon siviilivihkimisellä – ei siis kirkollisella vihkimisellä – ja sen jälkeen rukoilisi vapaamuotoisesti vihittyjen kanssa ja heidän puolestaan. Tässä ehdotuksessa on kuitenkin omat haasteensa. Siviilivihkimisen salliminen papeille edellyttäisi avioliittolain muuttamista ja tälle muutokselle ei yhteiskunnan näkökulmasta ole tarvetta, koska kirkko voisi itse päättää vihkiä keskenään samaa sukupuolta olevat avioliittoon kirkollisella vihkimisellä.

Päättääkö valtio kirkon puolesta?
Kirkolla alkaa olla kompromissin kanssa kiire, sillä ainakin kaksi pappia, joiden toimittamia vihkimisiä tuomiokapitulit ovat käsitelleet, ovat ilmoittaneet valittavansa tuomiokapitulien päätöksistä hallinto-oikeuteen. On hyvin mahdollista, että hallinto-oikeudet eivät katso

kirkkokäsikirjan muotoiluja kirkon asettamiksi rajauksiksi vihkimisille vaan toteavat, että edellytykset on lueteltu tyhjentävästi KJ 4. luvun 18 §:ssä. Tällöin pappien saamat sanktiot kumoutuisivat ja samaa sukupuolta olevien vihkiminen olisi jatkossa mahdollista.

Ennakkotapaus tällaiselle mahdollisuudelle nimittäin löytyy. Vaasan hallinto-oikeus katsoi vuonna 2004, että rekisteröity parisuhde ei voinut olla kelpoisuudesta kirkon virkaan, koska sitä ei ollut mainittu kirkkolaissa tai kirkkojärjestyksessä. Hallinto-oikeus ei katsonut kirkon oppia riittäväksi oikeusnormiksi vaan edellytti, että asiasta olisi tullut säätää kirkkolaissa tai kirkkojärjestyksessä. Myös eronneiden vihkiminen tuli aikanaan mahdolliseksi, kun tasavallan presidentti ei allekirjoittanut eduskunnan jo hyväksymää kirkkolain muutosta, joka olisi kieltänyt eronneiden vihkimisen uuteen avioliittoon.

Sopii kysyä, onko tällainen skenaario, jossa maallinen oikeus ratkaisee asian, jos kirkko ei siihen itse pysty, kirkolle eduksi. Kirkolliskokouksen tulisi pystyä tekemään selkeä ratkaisu johonkin suuntaan,

oli kyse sitten nykytilan säilyttämisestä, avioliittokäsityksen laajentamisesta tai jonkinlaisesta kompromissista. Hallinto-oikeuksilla kestää valitusten käsittelyssä vielä kevään kirkolliskokouksen ylitse, joten siihen asti on aikaa. Sen jälkeen oikeustilan epäselvyys poistuu ja kirkko joutuu noudattamaan hallinto-oikeuden ratkaisua.

Ratkaisua odotellessa

Pappisliiton hallitus on 19.9.2016 ottanut kantaa papin virkavelvollisuuksiin avioliittolain muutoksen johdosta. Kannanotto on luetuttavissa ohessa ja Pappisliiton verkkosivuilla. Kannanottoon vedoten Pappisliitto kehottaa jäseniään noudattamaan kirkkohallituksen oikeudellisen selvityksen sekä piispojen, tuomiokapitulien sekä työnjohtolisten esimiesten ohjeistuksia avioliittoon vihkimisestä sen aikaa, kun asian käsittely kirkolliskokouksessa ja hallinto-oikeuksissa kestää. Papin ammattietiikkaan kuuluu sen ristiin sietäminen, että oma henkilökohtainen näkemys poikkeaa kirkon näkemyksestä. Tämä koskee sekä aikaa ennen että jälkeen mahdollisen muutoksen. ✕

Pappisliiton kannanotto PAPPI JA AVIOLIITTOLOIN MUUTOS

Vuoden 2017 maaliskuun alusta lähtien avioliittolaki muuttuu siten, että avioliittoon voidaan vihkiä keskenään samaa sukupuolta olevia henkilöitä. Evankelis-luterilaisessa kirkossa toimitettavan kirkollisen vihkimisen suhteen on keskusteltu siitä, saako pappi toimittaa kirkollisen vihkimisen keskenään samaa sukupuolta oleville henkilöille, sekä siitä, onko papilla oikeus kieltäytyä sellaisesta toimituksesta.

Koska julkisuudessa on esitetty, että pappiin voisi joko vihkimisen tai vihkimisestä kieltäytymisen johdosta kohdistua palvelussuhteen päättäminen, pappisoikeuksiin liittyvä sanktio taikka syrjäntärikostuomio, katsoo Suomen kirkon pappisliitto asiakseen lausua näkemyksensä papin oikeuksista ja velvollisuuksista pappisvirassa ja kirkon virkasuhteessa toimimisen kannalta.

Yleisiä näkökohtia papin virkavelvollisuuksista
Pappisvihkimyksessä pappi sitoutuu pysymään evankelis-luterilaisen kirkon tunnustuksessa sekä noudattamaan kirkon lakia ja järjestystä. Pappi on kirkkolain perusteella hiippakuntansa piispan kaitsennan alainen, ja virkasuhteessa oleva pappi on velvollinen noudattamaan työnantajansa määräyksiä.

Pappisliitto on vuonna 2009 hyväksynyt uusimman Papin ammatitietikka -ohjeistuksen. Sen mukaan pappi sitoutuu työyhteisön yhteiseen työskentelyyn ja sovituihin suuntaviivoihin. Osallistuaan yhteiskunnalliseen toimintaan pappi ei käytä hyväkseen virka-asemaansa tai viran tunnuksia henkilökohtaisen tai edustamansa ryhmän edun saavuttamiseksi. Oikeus hoitaa pappisvirkaa perustuu kirkon kutsuun.

Kirkollisista toimituksista

Kirkkojärjestys edellyttää, että pappi toimittaa kirkolliset toimitukset kirkkokäsikirjan mukaisesti. Kirkolliskokous hyväksyy kirkkokäsikirjan käyttöön otettavaksi samassa järjestyksessä kuin kirkkojärjestyksen. Piispainkokouksella on kirkkolain mukaan oikeus antaa kirkkojärjestyksen toimeenpanosta tarkempia määräyksiä kirkollisten toimitusten osalta.

Pappisliiton käsityksen mukaan kirkolliskokous ei ole tähän mennessä hyväksynyt käyttöön otettavaksi sellaista kirkollista toimitusta, jossa avioliittoon vihittäisiin keskenään samaa sukupuolta olevia henkilöitä. Vaikka avioliittolain edellyttämät vihkimisen tunnusmerkit toteutuvatkin sovellettaessa nykyistä avioliittoon vihkimisen toimitusta keskenään samaa sukupuolta oleviin henkilöihin, ei kirkkokäsikirjan avioliittoon vihkimisen toimitusta ole kirkkolakia, kirkkojärjestystä ja kirkkokäsikirjaa hyväksyttäessä tarkoitettu näin sovellettavaksi.

Mikäli pappi vihki keskenään samaa sukupuolta olevat avioliittoon, on kyseessä Pappisliiton käsityksen mukaan kirkollinen vihkiminen avioliittolain tarkoittamassa merkityksessä mutta ei sellainen kirkollinen toimitus, josta säädetään kirkkojärjestyksessä. Pappi ei

siis vihkiessään keskenään samaa sukupuolta olevat henkilöt avioliittoon syyllisty avioliittolain rikkomiseen, mutta samalla hän tulee toimittaneeksi kirkollisen toimituksen, jota kirkkokäsikirja ei tunne. Oikeudellinen tila seuraamusten suhteen on epäselvä.

Papille koituvista sanktioista

Julkisuudessa on esitetty, että papille, joka vihki keskenään samaa sukupuolta olevat henkilöt avioliittoon, voitaisiin määrätä rangaistus. Käytännössä sanktio voisi siis koskea sitä, että pappi on toiminut sellaisen kirkollisen toimituksen, jota kirkkokäsikirja ei tunne. Samoin on esitetty, että pappi, joka ei vihi keskenään samaa sukupuolta olevia henkilöitä avioliittoon heidän sitä pyytäessä, voisi syyllistyä syrjintärikokseen.

Tuomiokapituli voi kirkkolain nojalla antaa papille kirjallisen varoituksen, pidättää hänet pappisviran toimittamisesta enintään kuudeksi kuukaudeksi tai määrätä hänet menettämään pappisvirkinsä, mikäli pappi ei pysy kirkon tunnuksessa, toimii vastoin pappisviran velvollisuuksia ja pappislupausta tai käyttäytyy papille sopimattomalla tavalla. Lisäksi virkasuhteessa oleva pappi voidaan irtisanoa virkasuhteestaan kirkkolain mukaisilla irtisanomisperusteilla.

Pappisliitto ei etukäteen ota kantaa siihen, millaisia sanktioita tuomiokapitulit papeille vihkimisten johdosta mahdollisesti langettavat. Pappisoikeuksiin liittyvästä sanktiosta sekä irtisanomisesta on mahdollisuus valittaa hallinto-oikeuteen kirkollisvalituksella.

Avioliittolain säännös kirkollisesta vihkimisestä ei sinällään velvoita pappia vihkimään ketään. Kysymys siitä, syyllistyykö pappi syrjintärikokseen kieltäytyessään vihkimästä avioliittoon keskenään

samaa sukupuolta olevia henkilöitä, edellyttää kahden perusoikeuden, nimittäin uskonnonvapauden ja yhdenvertaisuuden välistä punnintaa.

Virkasuhteessa olevan papin tulee noudattaa työnantajansa määräyksiä annettujen ja kiellettyjen virkatehtävien suhteen. Mahdollisen syrjintäsyytteen arvioinnissa tulee tällöin ottaa huomioon työnantajan ohjeistus sekä vallitsevan oikeustilan epäselvyys.

Pappisliiton rooliin jäsentensä edunvalvojana kuuluu antaa jäsenelleen oikeusapua, silloin kun hän sitä tarvitsee, riippumatta hänen teologisista tai kirkkopoliittisista näkemyksistään. Pappisliiton tehtävä ei ole ohjeistaa jäseniään vastoin kirkon järjestystä ja piispallista kaitsentaa.

Pappien keskinäisen solidaarisuuden puolesta

Pappisliitto katsoo, että papin tulee viranhoidossaan toimia rakentavasti kirkon missionaarisen tehtävän edistämiseksi. Toimia, jotka lisäävät hajaannusta kirkossa ja vähentävät papiston keskinäistä kollegiaalisuutta, ei voida pitää suotavina.

Pappisvirassa toimiminen edellyttää papilta sitoutumista toimimaan kirkon kulloinkin voimassa olevan järjestyksen mukaisesti sekä edistämään muutosta kirkon järjestyksen asettamien mahdollisuuksien rajoissa. Papin tulee kyetä sekä odottamaan muutoksen toteutumista että sopeutumaan muuttuneisiin olosuhteisiin.

Pappisliitto kannustaa evankelisluterilaisen kirkon papistoa toimimaan keskinäisen solidaarisuuden edistämiseksi. Kollegiaalisuuteen pyrkimisen ei tule estää rakentavaa keskustelua vaan kannustaa ymmärryksen lisäämiseen eri tavalla ajattelevien välillä. ✕

Ohi on - matka jatkuu

MERJA LAAKSAMO
PÄÄTOIMITTAJA

Reformaation merkkivuoden päätösjuhlaa vietettiin Turussa runsas kuukausi sitten.

Vuosi päättyi jumalanpalvelukseen ja suureen juhlaan, jossa paikalla oli niin kirkon kuin valtionkin johtoa presidenttiä myöten.

Merkkivuosi ja siihen valmistautuminen ovat värittäneet seurakuntien toimintaa jo paljon ennen varsinaista vuosipäivää. Reformaatio on ollut myös Crux-lehden teemana viimeisten kahden vuoden ajan. Tähän lehteen olemme koonneet pohdintoja siitä, mitä merkkivuodesta jäi käteen, miten matka jatkuu, sekä

välähdyksiä seurakuntien reformaatiotapahtumista.

Merkkivuoden projektisihteeri **Timo-Matti Haapiainen** kokoaa artikkelissaan yhteen reformaatiosion merkkivuoden satoa. Hän toteaa, että aikoinaan teesit herättivät monenlaista keskustelua ja ne jopa muuttivat maailmaa. Kuitenkaan teeseistä ei käytsy sellaista perinpohjaista, akateemista, rakentavaa ja käytäntöjä muuttavaa keskustelua, johon Wittenbergin professori teeseillään ihmisiä kutsui. Niinpä Haapiainen peräänkuuluttaa keskustelun jatkamista Lutherin teeseistä tai muista niiden pohjalta laadituista teeseistä, jotta maailma edelleen muuttuisi ja löytäisimme tämän ajan uudistustarpeet.

Reformaation merkkivuoden projektitiedottaja **Mikael Tammi-lehto** kertoo Turun seudun tapahtumista, joiden lukumäärä nousi satoihin. Turussa reformaation merkkivuotta ovat olleet tekemässä seurakuntien lisäksi monet muutkin tahot, esimerkiksi Turun kaupunki ja yliopisto. Turussa järjestettiin paljon isoja tapahtumia reformaatiosion teemalla, kuten Kirkkopäivät.

Eri puolilta Suomea saimme välähdyksiä merkkivuodesta, hevi-messusta hiljaisen viikon Ristin tie-tapahtumaan. Merkkivuodesta jäi käteen myös Luther-tuotteita: Playmobil-hahmo, pikkuleivät Luthermuotilla, kylpyankkoja, olutta, avaimenperiä...

Ajankohtaisosiossa toiminnanjohtaja **Jussi Junni** kirjoittaa otsikolla Tilannekatsaus avioliittoon vihkimiseen. Hän pohtii tilannetta, johon olemme joutuneet lakimuutoksen voimaan tultua, kun tarvittavia päätöksiä ei ole kirkossa tehty. Samaa aihepiiriä käsittelee raportti Itä-Suomen yliopiston tutkimuksesta, jossa mitattiin pappien halukkuutta vihkiä samaa sukupuolta olevia.

Kirjoitussarjan Suomi 100 vuotta päättää **Petri Laaksosen** haastattelu. Hän on kiertänyt pitämässä Suomi 100 -juhlakonsertteja, jotka kuuluvat itsenäisyyden juhluvuoden viralliseen ohjelmiin. Petriä kävi jututtamassa **Juhana Unkuri**.

Lisäksi lehdestä löytyy kokemuksia Armenian opintomatkastasta, näkökohtia lähetystyöhön sekä keikkatyöläisten haastattelu ja pohdintaa keikkatyöstä.

AKIn, Pappisliiton ja Kanttoriurkuriunion valtuustojen vaalit järjestetään sähköisesti 25.1.–15.2. Lehden liitteenä on ehdokaslistojen yhdistelmä. Äänestysohjeet saat sähköpostiisi. Kaikki AKIn liittojen työelämäjäseneet saavat myös linkin jäsentutkimukseen, johon toivomme jokaisen osallistuvan. Mieli-piteesi on tärkeä liiton toiminnan kehittämisessä. ✕

Äänestä valtuustovaaaleissa!
Anna mielipiteesi kuulua!
Osallistu jäsentutkimukseen
tammi-helmikuussa.

Anna sen soida! Låt den klinga!

Kanttoripäivät Espoossa – Kantorsdagarna i Esbo 6.-8.2.2018

KANTTORIPÄIVIEN tunnuslauseena on *Anna sen soida! – Låt den klinga!* Päivien aikana syvennytään mm. kirkon ja sen musiikin olemukseen, yhteisön rakentumiseen ja kanttorin rooliin yhteisön rakentajana. Päivien pääpuhujina ovat piispa **Tapio Luoma** sekä Aalto-yliopiston professori, filosofi **Esa Saarinen**. Ohjelmaan sisältyy työpajoja, keskustelutilaisuuksia, hiippakunnalliset tapaamiset, konsertteja ja hartaushetkiä sekä yhteinen ohjelmallinen illanvietto. Järjestelyistä vastaavat Kirkkohallituksen lisäksi Espoon ja Porvoon hiippakunnat, Suomen Kanttori-urkuri liitto sekä Espoon seurakuntayhtymä.

Konserteissa esiintyvät Suomen Kanttorikuoro **Kari Turusen** johdolla, Tapiolan kuoro **Anna Matvejeff-Haapaniemen** johdolla, Helmi hetki-kuoro ja yhtye **Pekka Nymanin** johdolla. Eino-Juhani Rautavaaran Vigilian laulaa Tapiolan kamarikuoro **Hannu Norjasen** johdolla ja Eero Erkkilän Vigilia Intimae -teokseen pääsee kanttoriyleisökin osallistumaan.

Kanttoripäivien konsertit ja jumalanpalvelukset ovat avoimia kaikille ilman ennakkoilmoittautumista.

KANTORS DAGARNA ÄR för första gången tvåspråkiga. Dagarnas slogan är *Låt den klinga! – Anna sen soida!* Under dagarna fördjupar vi oss bl.a. i kyrkans och musikens väsen, i hur en gemenskap byggs upp och i kantorns roll som gemenskapsbyggare. Dagarnas huvudtalare är biskop **Tapio Luoma** samt **Esa Saarinen**, professor i Aalto-universitetet och filosof. I programmet ingår verkstäder, diskussionstillfällen, samlingar stiftsvis, konserter och andaktsstunder samt en gemensam kvällssitts med program.

För arrangemangen svarar Kyrkostyrelsen samt Esbo stift, Borgå stift, Finlands Kantor-organistförbund och Esbo kyrkliga samfällighet.

Ohjelman esittely suomeksi ja ruotsiksi löytyy osoitteesta www.akiliitot.fi/skul. Facebookissa voi kysyä ja keskustella tapahtuman sivuilla.

OHJELMA**Tiistai 6.2.2018**

- 10–** Ilmoittautuminen ja nuottinäyttely. **Dipoli**
12.00–12.30 Alkupalakonsertti. Suomen kanttori-urkuri liitto 111 vuotta! Suomen kanttorikuoro, joht. Kari Turunen. **Tapiolan kirkko**
13.00 Avajaiset ja kahvitauko. **Dipoli**
15.00–17.00 Mikä on kirkko ja miksi se soi? Keskustelu-
luennon alustaa piispa Tapio Luoma, **Dipoli**
Konsertit:
18.30 Tapiolan kuoro, joht. Anna Matvejeff-
Haapaniemi. **Tapiolan kirkko**
20.00 Pekka Nyman: Sinä olet ääretön – Helmi hetki
Pyhän äärellä. Helmi hetki-kuoro ja yhtye, solistit,
joht. Pekka Nyman. **Olarin kirkko**
21.30 Einojuhani Rautavaara: Vigilia. Tapiolan kamari-
kuoro, joht. Hannu Norjanen. **Tapiolan kirkko**

Keskiviikko 7.2.2018

- 8.30–16.00** Nuottinäyttely. **Dipoli**
9.00 Kaksikielinen aamurukous, mukana kamarikuoro
Gloria. **Dipoli**
9.30 Yhteisöä etsimässä. Yhteisön rakentaminen/
rakentuminen. Luennoitsijana filosofi Esa
Saarinen. **Dipoli**
12.00–13.00 Lounas. **Dipoli**
13.00–15.00 Kanavat ja kahvit niiden aikana. Kanavien aiheena:
urut, ukulelet, hoivamusikki, muusikon terveys,
kanttorin ääni työkunnossa, uusin rippikoulu-
suunnitelma, ohjelmistotyöpaja, lapsikuoropaja ja
sovittaminen kehittyvien laulajien kuorolle.
16.00–18.00 Hiippakunnalliset kokoontumiset.
19.00–21.30 Ohjelmallinen iltatilaisuus ja illallinen.
Vuoden kanttorin julkistaminen. **Dipoli**
22.00 Eero Erkkilä: Vigilia Intimae. Hannu Jurmu,
Kullervo Latvanen, Pauliina Hyry, kanttoripäivien
osallistujat. **Tapiolan kirkko**

Torstai 8.2.2018

- 10.00** Messu Tapiolan kirkossa. Espoon kanttorit ja
kanttoripäivien osallistujat. Päätöstilaisuus
Tapiolan kirkossa messun jälkeen – Mitä Lutherin
jälkeen? Mitä on kirkkomusikki ja mikä on sen
asema post-luterilaisessa kirkossa?
13.00 Suomen kanttori-urkuri liitto tarjoaa päätöskahvit.
Tapiolan kirkko

KUVA: SEPPÖ J. SIRKKÄ

Vuoden pappi Juha Tanska on työelämän kehittäjä

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITON hallitus on valinnut Vuoden papiksi 2017 Haminan seurakunnan kirkkoherran Juha Tanskan. Hän toimii tämän vuoden virastaan vapaalla johtamiskouluttajana Kirkon koulutuskeskuksessa Järvenpäässä.

Valinnan perusteluissa todetaan, että Juha Tanska on käyttänyt uusia yhteisöllisiä toimintatapoja seurakuntaa johtaessaan. Haminan seurakunta on kehittänyt kirkkoheransa johdolla työyhteisöä ja laatinut yhteisen toimintastrategian hyödyntäen Voimauttavan valokuvan -menetelmää.

Menetelmän lähtökohtana on muun muassa toisen arvokkaana näkeminen ja näkyväksi tekeminen. Seurakunta voitti KIRTEKO 2017 -työelämäkilpailun hankkeellaan.

Juha Tanska on syntynyt Vehkalahdella 1961. Hän on valmistunut teologian maisteriksi Helsingin yliopistosta 1987 ja vihitty samana vuonna papiksi Mikkelissä. Teologian tohtorin tutkinnon hän suoritti vuonna 2011. Hän on työskennellyt Haminan seurakunnan kirkkoherrana vuodesta 2014 alkaen, ja sitä ennen Kymin kirkkoherana sekä pappina Imatralla ja Vehkalahdella. Työuraan kuu-

luvut myös kokemukset merimiespappina sekä eksegetiikan laitoksen tutkijana Helsingin yliopistossa.

Vuoden pappi on toiminut kirkolliskokousedustajana Mikkelin hiippakunnasta vuosina 2000–2008 sekä kuluvalle kaudella vuodesta 2016 alkaen. Hän viljelee luonnonmukaisin menetelmin 1500-luvulta saakka suvun hallussa ollutta kotitilaansa Haminan Reitkallissa. Hän on kirjoittanut yhdessä vaimonsa kanssa kolme kirjaa arjen hengellisyydestä. Lisäksi hänellä on harrastuksina luova kirjoittaminen ja suomenlampaiden hoitaminen.

PAPPISLIITON APURAHAA HAETTAVANA 20 000 EUROA

PAPPISLIITON HALLITUS julistaa haettavaksi 100-vuotisjuhlavuoden apurahoja liiton opinto- ja avustusrahosta, yhteismäärältään 20 000 euroa. Apurahat jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset tutkimukset. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaa. Pappisliiton juhlavuonna apurahoja myönnetään useampi hakemusten mukaan.

Apuraha voidaan myöntää tieteellisen tutkimuksen tekemiseen (esimerkiksi lisensiaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkimuksen (esimerkiksi ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus) suorittamiseen. Se voidaan myöntää myös sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan tai kirkon toimintaa tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan toukokuun 2018 loppuun mennessä. Hallitus

päyttää apurahojen myöntämisestä elokuussa 2018. Apurahojen käytämisen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämisvuosi mukaan luettuna (v. 2018–2020). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemislomakkeita saa AKIn toimistosta ja Pappisliiton kotisivuilta (www.pappisliitto.fi).

Lisätietoja antaa tarvittaessa AKIn apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**, merja.laaksamo@akilii-tot.fi, puh. 09 4270 1506.

KUUSANMÄKI

TUULI MURAJA AKIN ASiantuntijan sijaiseksi

AKISSA ON ALOITTANUT lokakuun puolivälissä asiantuntijan sijaisena MuM **Tuuli Muraja**. Hänen pestinsä kestää toukokuun loppuun. Tehtävä on osa-aikainen, 70 % eli n. 3,5 työpäivää viikossa.

Tuuli Muraja, mistä tulet?

Olen toiminut Sastamalan seurakunnan johtavana kanttorina vuodesta 2013. Asun Tampereella, ja perheeseeni kuuluu kaksi aktiivista teiniä ja yksi laiska kissa.

Millainen on opiskeluhistoriasi?

Olen opiskellut kirkkomusiikkia Tampereen konservatoriossa, TAM-Kissa ja Sibelius-Akatemiassa.

Mitkä ovat ensivaikutelmasi työstä AKI:ssä?

Parin viikon kokemuksella työhön tuntuu sisältyvän monenlaista mielenkiintoista. Monia asioita viedään eteenpäin tiimityönä. Suomen Kanttori-urkuriiliiton hallitus ja puheenjohtaja ovat aktiivisesti mukana ottamassa kantaa ja suunnittelemassa tulevaa. AKIn toimiston tiimi tekee yhteistyötä jäsenten edunvalvonnan, yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin parissa. Kirkkotyönantajan ja muiden työntekijäjärjestöjen (DTL, KNT, Kirkon alat ry:n ja Kirkon alan Unionin) kanssa pyritään neuvotellen kohti hyvää ja tehokasta työelämää. Suomen Kirkkomusiikkiliitto (SKML) on tärkeä kumppani kirkkomusiikkikentällä.

Mitä työhösi kuuluu?

SKUL:n hallinto ja toiminta. Hallituksen ja valtuuston kokoukset, niiden valmistelu ja materiaalin arkistointi jälkeensä, mukana olo SKUL:n projekteissa, kuten nyt digitaalinen urkumatrikkeli.

Alaosastotoiminta. SKUL:n alaosastot voivat kutsua asiantuntijaa

kokouksiinsa tai ottaa muuten yhteyttä, esim. edunvalvontaan liittyvissä kysymyksissä. Kanttorien palvelussuhdeneuvontaa lakimies **Maarit Laurikaisen** kanssa. Maarit tuntee lakipykälät ja minä kanttorin työn arkea. Yhdessä ratkomme jäsenten kysymyksiä.

AKIn yhteistä toimintaa: vaalit, kokoukset ja tulevaisuustyöryhmä ovat tällä hetkellä minun työkalenterissani.

Työmarkkina-asiaa AKIn ja JUKOn kanssa, jossa osallistun työelämäkysymyksiensä pohdintaan ja niihin liittyvään Kirteko-hankkeen toteuttamiseen sekä Kirkon neuvottelukunnan toimintaan.

Tiivis yhteistyö SKML:n kanssa, johon sisältyy Kirkkomusiikkilehden ja Yhteiskustannuksen nuottipalvelun toimintojen suunnittelu kummankin hallintokunnissa.

Yhteistyö SKUL:n muiden kumppaneiden kanssa, esim. jäsenyys Suomen musiikkineuvostossa tai

Sibelius-seurassa sekä pohjoismaiden yhteistyö.

Yhteistyö Kirkkohallituksen ja Kirkon koulutuskeskuksen kanssa kirkkomusiikkiasioiden osalta, esim. kanttorikoulutukseen, kanttoripäiviin tai tämän vuotisiin kirkkomusiikkijuhliin liittyen.

Opiskelijatyötä asiantuntija **Vesa Engströmin** kanssa. Vesa vastaa opiskelijatyöstä, mutta pyrin pääsemään mukaan vierailuille oppilaitoksiin kertomaan SKUL:n toiminnasta ja kanttorin työstä.

Mitä harrastat?

Harrastan ulkoilua, sukututkimusta ja askartelua, kuten käsitöitä ja entisöintiä.

Mitä vielä haluaisit sanoa?

Toivon jäsenten ottavan yhteyttä rohkeasti minuun ja liittoon sekä osallistumaan toimintaan myös äänessä, vastaamalla kyselyihin ja alaosastojen kautta.

OPINTOMATKA ROOMAAN 21.–28.5.2018

PAPPISLIITTO JÄRJESTÄÄ 100-vuotisjuhlamatkan Roomaan touku-kuussa 2018. Opintomatkan teema on spiritualiteetti ja varhaiskristillisuus. Tutustumme Roomassa laajasti erilaisiin kristillisiin paikkoihin ja toimijoihin. Rooman kohteiden lisäksi teemme päivätreen Subiacocon ensimmäisen benediktiiniläisluostarin syntymäpaikkaan ja Casamariin, joka puolestaan edustaa sisterssiläistä sääntökuntaa.

Matkalle voivat osallistua Pappisliiton jäsenet puolisoineen. Jos

paikkoja riittää, myös AKIn muiden perusliittojen jäsenet voivat osallistua. Matkan hinta on noin 1 400 euroa. Matkalle on mahdollista saada Pappisliiton apuraha.

Matkanjohtajina toimivat teologian tohtori **Joona Salminen** ja AKIn toiminnanjohtaja **Jussi Junni**.

Ilmoittaudu matkalle sähköisesti AKIn kotisivuilla tai heli.meinola@akiliitot.fi, 09 4270 1515. Lisätietoja Jussi Junni puh. 09 4270 1507 tai jussi.junni@akiliitot.fi.

Vakuutusturva paranee

AKIN LIITTOJEN jäsenetuvakuutukset siirtyvät 1.1.2018 alkaen Turvaan (Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva, www.turva.fi). Ennen vuoden vaihdetta saat postissa uuden jäsenkortin, jonka mukana saat tiedot uusista vakuutusehdoista. Esimerkiksi matkavakuutuksen ehdot paranevat tuntuvasti.

Muitakin uusia jäsenetuja on tarjolla vuoden vaihteen jälkeen, tarkkaile postiasi!

Kaikki jäsenedut löytyvät kotisivuilta www.akiliitot.fi sekä jäsenetupalvelusta member+.

Pappisliitto 100 vuotta vuonna 2018

Papiston päivät ja 100-vuotisjuhlat Finlandia-talossa 3.–4.10.2018

Papiston päivien osallistumismaksut:
Työelämäjäsenet 260 €
Työelämän ulkopuolella olevat jäsenet, esim. työtön tai eläkeläinen 150 €
Ei-jäsenet, kaikki 300 €

Hinta sisältää sekä ohjelmatarjonnan että ruokailut ja iltajuhlan.
Majoitus varataan erikseen.
Ilmoittautuminen alkaa keväällä 2018.

Tsemppiä tilastointiin!

MARJUKKA ANDERSSON
KANTTORI-URKURILIITON
PUHEENJOHTAJA
marjukka.andersson@evl.fi

Osallistuin äskettäin Helsingin seurakuntayhtymässä järjestettyyn tilastointikoulutukseen. Kouluttaja opasti meitä kirkkohallituksen tilastolomakkeiden käyttöön. Kysymyksiä esitettiin. Epäselviä kohtia tuntui olevan runsaasti.

Uuteen tilastointisysteemiin on ladattu valtavat paukut. Kirkkohallituksen tilastointiohjeissa kerrotaan, että tilastoinnin katsotaan kuvastavan numeroin yhteiskunnan toimintaa ja kehitystä. Tilastojen avulla halutaan tuoda juuri nyt

esiin, mitä kirkko tarjoaa kansalaisille ja millä tavalla se tehtävänsä toteuttaa. Seurakunnat ja päättäjät voivat – ohjeiden mukaan – hyödyntää tilastoja apuna toimintaa ja taloutta suunnitellessaan. Tilastollinen vertailu monien muiden toimijoiden kesken mahdollistuu nyt reaaliajassa!

Tilastointi on tärkeää, mutta on pelottavaa, jos tilastoille annetaan liian suuri painoarvo erityisesti seurakuntatyössä, jossa yhden ihmisen hengellisen kasvun mahdollistaminen on moninverroin tavoiteltavampaa kuin kymmenen tilastoidun puuhastelu seurakunnan tiloissa.

Ryhmässä pohdittiin tilastoinnin luotettavuutta. Tarkka ihmisen tilastoi tarkasti, toinen milloin muistaa, jos muistaa. Ohjeiden tulokinnarvaraisuus aiheutti hämmennystä. Voiko kirkon reaaliaikailastoihin luottaa niin lujasti, että kauaskantoisia toimintaa ja taloutta koskevia johtopäätöksiä voidaan niiden perusteella ihan oikeasti tehdä? Tilastot antavat liian yksioikoisen kuvan seurakunnan toiminnasta ja sen tuloksellisuudesta.

Ohje ”Jos tilaisuus järjestetään seurakunnan tiloissa, mutta seurakunta ei ole mukana järjestä-mässä tilaisuutta, tilastomerkintää ei tehdä. Pelkkä tilan vuokraaminen ei riitä yhteistyön kirjaamisen perusteeksi” jäi mietityttämään. On helppo ymmärtää, että seurakuntatalon vuokraaminen taloyhtiön yhtiökokousta varten ei ole seurakunnallista toimintaa ja sellaiseksi tilastoitavaa.

Toivon, että ohjetta laadittaessa ei ole ajateltu kirkkokonsertteja. Suuret konsertit keräävät kirkot täyteen kuulijoita pitkin vuotta. Laulajat ylläpitävät kuoroja lahjoitamalla vuosittain satoja tunteja harjoituksiin, konsertteihin ja tukitoimiin. Apurahojen saanti on tiukassa. Konserttikulujen peittämiseksi joudutaan myymään (edullisia) lippuja, josta seuraa, että seurakunta perii vuokraa tilan käytöstä. Vuokrasta huolimatta nämä konsertit tehdään lähes aina tiiviissä yhteistyössä kanttorin kanssa.

Requiemit, Passiot, Oratoriot ja pian alkavat joulukonsertit houkuttelevat kirkkoihin heitäkin, joita muu kirkonmeno ei kiinnosta. Ne ovat soivaa opetusta ja saarnaa! Jos tämä ei ole seurakunnallista toimintaa ja sellaisena tilastoihin kelpaavaa, mikä sitten on?

Tilastointi on työlästä. Tänäkin kuin kärpäsen surina korvan juurella: muista tilastoida! Tsemppiä yhteisen hyvän eteen! ✕

Tilastointi on tärkeää, mutta on pelottavaa, jos tilastoille annetaan liian suuri painoarvo.

AKIPEDIA

HOITOVAPAAN
KESKEYTTÄMINEN

Olen hoitovapaalla, mutta elämäntilanteeni saattaa muuttua niin, että voi olla tarpeen keskeyttää vapaa ja palata töihin ennakoitua aiemmin. Onko minulla tähän oikeus?

VASTAUS RIIPPUU KÄSILLÄ olevasta elämäntilanteen muutoksesta. Esimerkiksi uuden lapsen syntymä ja uusi äitiysvapaa keskeyttää hoitovapaan, mutta muunlaisista muutoksista vain osa oikeuttaa vapaan keskeyttämiseen yksipuolisella ilmoituksella. Työsopimuksissa säädetään työntekijän oikeudesta muuttaa vapaan ajan kohtaa ja pituutta ilmoittamalla siitä työnantajalle viimeistään kuukautta ennen muutosta. Keskeyttämis-oikeus on siis olemassa, mutta siihen vaaditaan lain mukaan perusteltu syy.

Aiheellista onkin, ettei mikä tahansa syy riitä hoitovapaan keskeyttämiseen, koska yleensä pitkähkön poissaolon ajaksi on palkattu sijainen, jonka asema ja perustellut odotukset on myös syytä huomioida. Tästä syystä perustellun synn vaatimus hoitovapaan keskeyttämiselle on asetettu jo lainvalmistelumateriaalissa melko korkealle ja sitä on oikeuskäytännössä myös tulkittu jokseenkin tiukasti. Perustelluksi syyksi edellytetään sellaista ennalta arvaamatonta ja oleellista muutosta lapsen hoitamisedellytyksissä, jota työntekijä ei voinut ottaa huomioon vapaasta ilmoittaessaan. Esimerkkeinä perustellusta syystä mainitaan lapsen tai toisen vanhemman vakava ja pitkäaikainen sairastuminen tai kuolema, lapsen vanhempien erilleen muuttaminen tai avioero tai muu lapsen hoitoedellytyksissä tapahtunut olennainen muutos.

Sen sijaan esimerkiksi taloudelliset toimeentulovaikeudet yksinään eivät välttämättä ole riittävä syy vapaan yksipuoliselle keskeyttämiselle. Taloudellinen riski on otettava huomioon siinä vaiheessa, kun hoitovapaasta päätetään. Korkein oikeus on eräissä ratkaisussaan katsonut, ettei toisen vanhemman yritystoiminnan epäonnistuminen ja työttömäksi jääminen oikeuttanut keskeyttämään hoitovapaata, koska vasta-aloitettua yritystoiminnan ongelmia ja epäonnistumista eivät olleet siinä määrin ennalta arvaamaton tapahtuma, että perustellun synn kriteeri olisi täytynyt. Mene ja tiedä, olisiko asia ratkennut toisin, jos kyseessä olisi vakiintunut yritystoiminta tai pitkäaikainen työsuhde.

Osittainen hoitovapaa rinnastuu näiltä osin hoitovapaaseen, eli työntekijän yksipuoliseen keskeyttämis-oikeuteen tarvitaan hoitovapaan keskeyttämistä vastaava perusteltu syy. Jos töihin palaaminen olisi tarpeen tai toiveissa eikä käsillä ole työsopimuksellain tarkoittama tilanne, kannattaa asia joka tapauksessa ottaa puheeksi työnantajan kanssa. Ehkä jotakin on järjesteltävissä vaikkapa sijaisuuksien kautta.

Lähetä oma
kysymyksesi
osoitteeseen
edunvalvontaa@
akiliitot.fi.

Anna palautetta lehdestä ja voita Pauligin Cupsolo ByMe -kapselilaite

Samalla voit antaa aihe-
ehdotuksia ja vaikuttaa lehden
sisältöön. Vastaa heti lyhyeen
kyselyyn osoitteessa
www.lukijakysely.fi/crux.

**Ja sitten
vain
onnea
arvontaan!**

Lukijakyselyyn voi vastata kahden viikon sisällä lehden ilmestymisestä. Kyselyyn voivat osallistua kaikki Otavamedia OMA Oy:n tuottamien lehtien lukijat. Voit osallistua kyselyyn jokaisen ilmestyvän numeron yhteydessä, mutta vain yhdellä vastauksella lehden numeroa kohden. Kysely ja arvonta koskevat lehtiä, jotka ilmestyvät syyskaudella 2017. Palkinnon arvontaan osallistuvat kaikki vastanneet. Palkinto arvotaan 11.1.2018. Voittajalle ilmoitetaan sähköpostitse tai kirjeitse.

Arvottava palkinto on Pauligin Capsolo ByMe -kapselilaite sekä siihen sopivia kaakao- ja kahvi-juomakapseleita.

KIRKKOMUSIIKKINUOTIT UUDISTUNEESTA VERKKOKAUPASTA

KANTTORI-URKURILIITON JA

Suomen Kirkkomusiikkiliiton Yhteiskustannus julkaisee hengellisen musiikin nuotteja erityisesti kirkon musiikkitoimijoille. Nuotit myydään elokuussa uudistuneessa verkkokaupassa, joka on rakennettu seurakuntien erityistarpeet sekä kanttorien ja musiikkiryhmien toiveet huomioon. - Lopputulos on mielestäni onnistunut. Uusi verkkokauppa palvelee käyttäjiään joustavasti ja monipuolisesti, sanoo kanttori **Timo Vikman**, Suomen Kirkkomusiikkiliiton hallituksen puheenjohtaja.

Verkkokaupasta löytyy nuottien ohella myös lahjatavaroita sekä ansio- ja virsimerkkejä.

Nuotit paperilla tai digitaalisessa muodossa

Nuotti ostetaan verkkokaupasta perinteisenä paperinuottina tai digitaalisessa muodossa. Pdf-tiedostona ostetun nuotin voi tallentaa tiedostona tai tulostaa paperille. Suurin osa tilaajista on valinnut ostettavaksi nyt tiedoston. Tiedosto lähetetään heti maksusuorituksen jälkeen tilaajan sähköpostiin.

- Palvelu tarjoaa ratkaisun kiireellisissäkin nuottitarpeissa, tai silloin kun nuottia halutaan käyttää vaikka tabletilla, iloitsee Vikman.

Verkkokauppaan tuodaan säännöllisesti uusia julkaisuja ja sieltä löytyy valtaosa Yhteiskustannuksen aiemmin julkaistuista nuoteista. Nuottikokoelmista voi halutessaan poimia yksittäisten teosten nuotteja. Esimerkiksi moni on nyt ostanut kuorosovituksia uusista lisäviikho-virsistämme aiemmin julkaistussa kokoelmassa Ruotsin kirkon virsiä.

Verkkokaupassa panostettu hakuominaisuuksiin

Hakuominaisuuksien rakentamisessa on käytetty kanttorien asian-

tuntemusta, ja nuottien hakeminen tapahtuu käytännönläheisesti.

Verkkokaupan tuoteselauksesta voi rajata hakutuloksia valitsemalla itselleen sopivat ehdot täyttäviä nuotteja. Näin ajankohdaksi voi valita esimerkiksi "Joulu", kokoonpanosta "diskanttikuoro" ja "kaksiaäninen". Kauppa rajaa hakutulokseksi siinä tapauksessa esille nuotit, joista voit valita sopivimmat joululaulut kaksiaäniselle diskanttikuorollesi.

Nuotteja voi hakea erilaisten kokoonpanojen lisäksi vaikkapa kirkkovuoden pyhän, virren numeron tai raamatunkohdan mukaan. Hakeminen on mahdollista myös teosta kuvaavilla hakusanoilla tai tekijätietojen perusteella.

- Sanahaku on helppokäyttöinen. Hakukone alkaa etsiä ja listata tietokannasta sopivia nuotteja jo siinä vaiheessa, kun hakusanasta on kirjoitettu muutamakin kirjain, sanoo Timo Vikman.

Nuottien esikatselu helpottaa sopivien teosten etsimisessä

Teokset ovat katseltavissa verkkokaupassa pääsääntöisesti kokonaisuudessaan. Näin teokseen voi tutustua perusteellisesti jo ennen ostopäätöstä.

- Ominaisuus antaa merkittävän lisäarvon uudelle verkkokaupalle. Useimmissa kansainvälisissäkin nuottiverkkokaupoissa on nähtävillä vain teoksen ensimmäiset sivut, sanoo Timo Vikman.

Tekijänoikeuskysymykset on huomioitu myös digitaalisten nuottien myynnissä

Ladattaviin pdf-tiedostoihin tulostuu vesileima, josta näkyy ostopäivämäärä ja tieto, kuinka monen nuottikopioon käyttöoikeus on ostettu. Tämän tavoitteena on nostaa kynnystä nuottien laittomaan kopiaointiin. On tärkeää, että nuotteja

ostetaan todellinen kappalemäärä myös silloin, kun nuotti hankitaan digitaalisessa muodossa. Näin teosten tekijät saavat nuoteista heille kuuluvan korvauksen ja nuotteja on mahdollista julkaista myös tulevaisuudessa.

Monipuoliset maksutavat ja jäsenalennusta

Ostokset voi maksaa laskulla, maksukortilla tai verkkopankissa. Suomen Kirkkomusiikkiliiton ja Kanttori-urkuriiliiton jäsenet ovat oikeutettuja -15% jäsenalennukseen verkkokaupan nuoteista. Alennuskoodin saat tietoosi ottamalla yhteyttä toimistoon.

Verkkokauppa löytyy osoitteesta www.skml.fi/kauppa

YHTEISKUSTANNUS

Suomen Kanttori-urkuriiliitto kustantaa yhdessä Suomen Kirkkomusiikkiliiton kanssa nuottimateriaalia. Toiminnasta vastaaviin hallinto- ja julkaisutoimikuntiin valitaan edustajat kummastakin liitosta. Nuottimyyntistä vastaa Suomen Kirkkomusiikkiliitto.

Haluatko omia sävellyksiäsi tai sovituksia julkaistavaksi Yhteiskustannuksen nuottijulkaisuissa?

Lähetä teoksesi (enintään 5 kpl) tutustuttavaksi julkaisutoimikunnalle Kirkkomusiikkiliiton toiminnanjohtajan kautta os. jonna.aakkula@skml.fi Teosehdotukset käsitellään julkaisutoimikunnassa anonyymeinä.

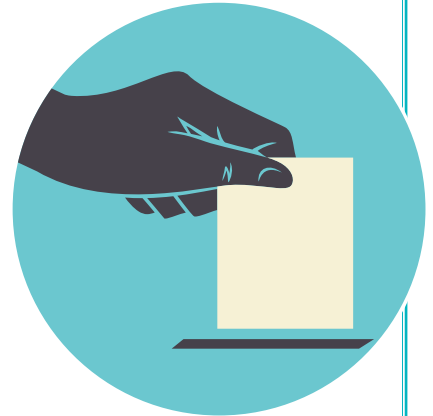
Vaalit tulossa – MUISTA ÄÄNESTÄÄ!

Tammikuussa saat uutiskirjeessä vaalimateriaalin AKIn, Suomen Kanttori-urkuriiliton ja Suomen kirkon pappisliiton valtuustojen jäsenten vaalista. Materiaalissa on äänestysopas, joka sisältää ohjeet sähköisestä äänestyksestä, ehdokaslistojen yhdistelmän sekä linkin äänestykseen. Löydät ehdokaslistojen yhdistelmän lehden liitteenä.

Voit tutustua ehdokkaisiin etukäteen ja valita parhaan omasta ammattikunnastasi ja hiippakunnastasi.

Vaalimateriaalin yhteydessä lähetetään kaikille työelämässä oleville jäsenille linkki jäsentutkimukseen. Tarkista kotisivuilta Jäsenille-linkistä, että sähköpostiosoitteesi ja hiippakuntatietosi ovat ajan tasalla. Henkilöt, joilla ei ole sähköpostia voivat tilata materiaalin 25.1.2018 lähtien puhelimitse (09) 4270 1503.

Voit ilmoittaa sähköpostisi ja hiippakuntasi myös osoitteella toimisto@akiliitot.fi tai puhelimitse (09) 4270 1503. **Muista äänestää 25.1.–15.2.2018!**

Det är valtider – KOM IHÅG ATT RÖSTA!

Nya fullmäktige för AKI och dess medlemsförbund väljs i februari. Du får nyhetsbrevet i januari med valmaterialet. Där ingår röstningsdirektiv med en beskrivning av hur den elektroniska röstningen går till, en sammanställning av kandidatlistorna och en länk till röstningen. Sammanställningen av kandidatlistorna hittar du som en bilaga i denna tidning.

Du kan på förhand bekanta dig med kandidaterna och välja den bästa kandidaten i din egen yrkeskår och ditt eget stift.

I samband med valmaterialet skickar vi till alla som är i arbetslivet en länk till vår medlemsundersökning. Vi ber dig granska dina personuppgifter i medlemsregistret och vid behov ändra dina kontaktuppgifter

och din stiftstillhörighet. Till dem som inte har e-postadress skickar vi materialet per post. Du kan beställa materialet från och med 25.1.2018 per telefon (09) 4270 1503.

Du kan meddela din e-postadress och ditt stift också på adressen toimisto@akiliitot.fi eller per tfn (09) 4270 1503. **Kom ihåg att rösta 25.1.–15.2.2018!**

Kanttori-urkuriliiton stipendit jaossa

SUOMEN KANTTORI-URKURILII-TOLLA on stipendirahasto, joka on perustettu liiton 75-vuotisjuhlien yhteydessä vuonna 1982. Stipendejä voidaan myöntää liiton jäsenille liiton toimialaan liittyvään tutkimus- ja opiskelutoimintaan sekä opintomatkoihin.

Stipendien hakuaika päättyy vuosittain maaliskuun loppuun mennessä. Stipendihakemukset osoitetaan Kanttori-urkuriliiton hallitukselle.

Hakemuksesta on käytävä ilmi stipendin käyttötarkoitus, annettava summa, muut samaan tarkoitukseen anotut/saadut

apurahat sekä pankkiyhteys, johon mahdollinen stipendi maksetaan.

Hallitus käsittelee stipendi-anomuksia huhtikuun kokouksessaan.

PAPPISMATRIKKELI 2018

Pappisliitto julkaisee 100-vuotisjuhlansa kunniaksi lokakuussa 2018 uuden pappismatrikkelin. Aikaisemmin liitto on julkaissut seitsemän teologimatrikkeliä.

Pappisliiton hallitus päätti tällä kertaa julkaista pappismatrikkelin, koska tietojen saaminen teologeista on vaikeutunut yksityisyyden suojaan vaikuttavien lakien tiukennuttua.

Uudessa matrikkelissa julkaistaan Suomen ev.-lut. kirkon

pappien ja lehtorien sekä lehtorin virasta eläkkeelle jääneiden tiedot, joita on yhteensä noin 5050 henkilöä. Matrikkeli sisältää edellisen tavoin värikuvat papeista ja lehtoreista.

Pappisliitossa matrikkelin toimitustyöstä vastaa toimituskunta, jonka puheenjohtajana toimii **Pilvi Keravuori** ja päätoimittajana **Merja Laaksamo**. Yhteistyökumppanina hankkeessa on Mediaviisi Oy.

Matrikkelilomake täytetään

sähköisesti verkossa. Tietojen kerääminen on alkanut marras-joulukuun taitteessa. Jollet ole saanut sähköpostia tai kirjettä matrikkelista, ole yhteydessä toimistoon puh. 09 4270 1517 (Laura Leipakka) tai matrikkeli@akiliitot.fi.

Matrikkelipostitus on lähetetty kaikille papeille ja lehtoreille riippumatta siitä, ovatko he Pappisliiton jäseniä. Matrikkelin hinta tulee olemaan liiton jäsenille edullisempi.

VUODEN 2018 JÄSENMAKSUT

SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

Varsinaiset jäsenet

Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu on 1,35 % ennakonpidätyksenalaisesta palkasta. Työssä käyvä varsinainen jäsen, joka ei kuulu työttömyyskassaan, maksaa jäsenmaksua 1,15 % työtulostaan.

Työelämän ulkopuolella olevat jäsenet

Työelämän ulkopuolella olevan jäsenen jäsenmaksu on 9 € kuukaudessa (koko vuodelta 108 €).

Opiskelijajäsenet

Opiskelijajäsenyys on maksuton. Työttömyyskassaan kuuluvan opiskelijajäsenen jäsenmaksu on 9 € kuukaudessa (koko vuodelta 108 €).

Eläkeläisjäsenet

Eläkkeellä olevan jäsenen jäsenmaksu on 40 € vuodessa. Ennen 1.1.2012 eläkkeelle jääneiden jäsenyys on maksuton. Maksuttomaan eläkeläisjäsenyyteen ei sisälly Crux-lehteä eikä kotisivujen käyttöä.

Kannattajajäsenet

Kannattajajäsenen jäsenmaksu on 40 € vuodessa.

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

Varsinaiset jäsenet, maisterijäsenet ja kandidaattijäsenet

Varsinaisen jäsenen, maisterijäsenen ja kandidaattijäsenen jäsenmaksu on 1,25 % ennakonpidätyksenalaisesta palkasta. Työssä käyvä varsinainen jäsen, maisterijäsen ja kandidaattijäsen, joka ei kuulu työttömyyskassaan, maksaa jäsenmaksua 1 % työtulostaan.

Työelämän ulkopuolella olevat jäsenet

Työelämän ulkopuolella olevan jäsenen jäsenmaksu on 9 € kuukaudessa (koko vuodelta 108 €).

Ulkomailla työskentelevät jäsenet

Ulkomailla työskentelevän jäsenen jäsenmaksu on 15 € kuukaudessa (koko vuodelta 180 €).

Kaksoisjärjestäytyneet

Kaksoisjärjestäytyneen jäsenen jäsenmaksu on 45 euroa vuodessa. Jäsenmaksu ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä.

Opiskelijajäsenet

Opiskelijajäsenyys on maksuton. Työttömyyskassaan kuuluvan opiskelijajäsenen jäsenmaksu on 9 € kuukaudessa (koko vuodelta 108 €).

Eläkeläisjäsenet

Eläkkeellä olevan jäsenen jäsenmaksu on 40 € vuodessa.

Kannattajajäsenet

Kannattajajäsenen jäsenmaksu on 60 € vuodessa.

SUOMEN TEOLOGILIITTO

Varsinaiset jäsenet

Varsinaisen jäsenen jäsenmaksu on 1,3 % ennakonpidätyksenalaisesta palkasta (enintään 50 €/kk). Työssä käyvä varsinainen jäsen, joka ei kuulu työttömyyskassaan, maksaa jäsenmaksua 1 % työtulostaan (enintään 50 €/kk).

Työelämän ulkopuolella olevat jäsenet

Työelämän ulkopuolella olevan jäsenen jäsenmaksu on 9 € kuukaudessa (koko vuodelta 108 €).

Ulkomailla työskentelevät jäsenet

Ulkomailla työskentelevän jäsenen jäsenmaksu on 15 € kuukaudessa (koko vuodelta 180 €).

Kaksoisjärjestäytyneet

Kaksoisjärjestäytyneen jäsenen jäsenmaksu on 45 euroa vuodessa. Jäsenmaksu ei sisällä työttömyyskassan jäsenyyttä.

Opiskelijajäsenet

Opiskelijajäsenyys on maksuton. Työttömyyskassaan kuuluvan opiskelijajäsenen jäsenmaksu on 9 € kuukaudessa (koko vuodelta 108 €).

Eläkeläisjäsenet

Eläkkeellä olevan jäsenen jäsenmaksu on 40 € vuodessa.

Kannattajajäsenet

Kannattajajäsenen jäsenmaksu on 45 € vuodessa.

Muistathan ilmoittaa liittoon, jos työnantajasi tai yhteystietosi muuttavat tai siirryt työelämän ulkopuolelle! Maksamalla jäsenmaksun varmistat jäsenyytesi liitossa ja Erytiskoulutettujen työttömyyskassassa, lisäksi olet oikeutettu käyttämään liittojen tarjoamia jäsenetuja.

Kun vaihdat työpaikkaa, uusi työnantaja tarvitsee sinulta valtakirjan voidakseen periä jäsenmaksun palkastasi. Saat valtakirjanlomakkeen soittamalla liiton toimistoon puh. 09 4270 1503 tai 09 4270 1515 tai tulostamalla sen liiton kotisivuilta www.akiliitot.fi -> lomakkeet.

Kun olet poissa töistä esimerkiksi hoito-, virka- tai vuorotteluvapaan, työttömyyden, jatko-opintojen tai ulkomailla työskentelyn vuoksi, pyydä liitostasi pankkisiirtolomake jäsenmaksun maksamista varten.

Armoa⁺
2017!

Reformatio 500 v.

MITÄ REFORMAATION MERKKIVUODESTA jäi käteen?

TIMO-MATTI HAAPIAINEN
TT, PROJEKTISIHTTEERI, KIRKKOHALLITUS

Joulukuu 2017. Viimeiset reformaation merkkivuoden teesit on naulattu oviin ja sosiaaliseen mediaan. Kaikkien aikojen myydyin Playmobil-hahmo Martti Luther antaa kodeissa ja kirkoissa tilaa seimiasetelmille. Merkkivuoden kuumimpia kirjauutuuksia – mukana Vuoden kristillinen kirja 2017 -finalistit – pakataan vielä lahjapaperiin. Luther-oluet on juotu. Merkkivuodesta laaditaan tilastoja ja raportteja siellä, minne suuren yleisön katse ei yllä. Eräskin projektisihtteeri pohtii mielessään suuria kysymyksiä: Mihin merkkivuosi meidät toi? Onko sieltä paluuta?

Teema ja muunnelmia. Paikallisuusväri on ollut keskeinen tekijä merkkivuoden vietossa Suomessa ja ulkosuomalaisyhteisöissä. Paikallinen historia on näkynyt mm. keskiaikatapahtumissa ja reformaationäyttelyissä. Paikallinen osaaminen on synnyttänyt näytelmiä, musiikkiproduktioita, luentosarjoja ja muita luovuuden näytteitä.

Helatorstaina järjestettiin ulkoilmamessuja toreilla ja muissa merkityksellisissä paikoissa. Yhdessä on syöty niin keskiaikaisissa pidoissa kuin Lutherin pöydässä. Merkkivuoden aikana järjestetyt raamatunluku- ja virsimaratonit ovat vieneet osallistujansa kristinuskon ytimeen.

Merkkivuosi on nostanut esille sitä laajaa osaamista ja sitoutumista, jota seurakunnissa

on niin työntekijöiden kuin muiden seurakuntalaisten keskuudessa. Monet tapahtumat ovat syntyneet useamman tahon yhteistyönä. Monet reformaatioteemaiset oluet ja muut elintarvikkeet syntyivät paikallisen ideoinnin ja yhteistyön tuloksena. Samalla esille on noussut reformaation perinteen rikkaus. Käsiteltäviä asioita riittää.

Keskustelu voi alkaa

Martti Lutherin 31.10.1517 julkaissamat teesit herättivät ja herättävät yhä monenlaista keskustelua. Ne muuttivat maailmaa. Lutherin alkuperäinen toive näyttää kuitenkin jääneen toteutumatta. Teeseistä ei käyty sellaista perinpohjaista, akateemista, rakentavaa ja käytäntöjä muuttavaa keskustelua, johon Wittenbergin professori teeseillään ihmisiä kutsui.

Reformaation merkkivuoden aikana on kirjoitettu monia teesejä esimerkiksi #teesit2017 – #teaser2017 -hankkeessa, paikallisissa teesipajoissa, blogiteksteissä, kouluissa ynnä muissa yhteyksissä. On toivottavaa, että nämä teesit synnyttävät yhteistä keskustelua ja toimintaa. Jos omat teesipajat ovat jääneet pitämättä, 100 teesin #teesit2017-kooste tarjoaa pohjaa keskustelulle ja toiminnalle.

Tietoa ja asenteita

Reformaation muiston viettämisen tavat ovat vaihdelleet vuosisadasta toiseen. Aiempia täysiä satoja vuosia on muisteltu oleellisesti luteri-

Reformaation historian vähemmälle jääneissä ilmiöissä riittää merkityksellistä tutkittavaa.

laisin voimin. Kuluneena vuotena muistelu on ollut ensimmäistä kertaa ekumeenista. Ekumenian vaikutus tuli suurelle yleisölle näkyväksi, kun merkkivuosi avattiin Lundissa 31.10.2016. Luterilaisten, katoli-

laisten ja muiden kristittyjen yhteinen rukous osoitti, että 1500-luvun asetelmista on kuljettu pitkä matka kohti parempaa keskinäistä ymmärrystä ja tahtoa ykseyteen.

Yhteinen ja vanhat rajalinjat ylittävä muistaminen avaa uusia näkökulmia reformaatioon ja sen merkityksiin. Uutta tietoa tuo myös akateeminen tutkimus ja keskustelu. Merkkivuoden aikana on nostettu esille perinteisten teemojen lisäksi uusia näkökulmia. Reformaation rajapinnoilla -blogi on erinomainen esimerkki siitä, että reformaation historian vähemmälle jääneissä ilmiöissä riittää merkityksellistä tutkittavaa. Tuttujen suurmiestarinoiden rinnalla puhutaan yhä useammin vaikkapa naisten asemasta ja merkityksestä. Lisäväriä tuo sekin, kun voittajien lisäksi voitettut pääsevät ääneen.

ProFini 2017 -tutkijaverkosto on pureutunut merkkivuoden ja Suomen itsenäisyyden juhluvuoden hengessä siihen, miten reformaatio on vaikuttanut suomalaisen kansallisen identiteetin kehittymiseen. Monitieteinen verkosto on avannut uusia polunpäitä, joita on syytä seurata merkittävän vuoden 2017 jälkeenkin. Suomen ja reformaation yhteinen tärkeä vuosi on herättänyt myös yleistä keskustelua suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin juurista reformaatiossa – ja laajemmin kristinuskossa, kuten vaikkapa Emil Antonin kirja Katolisempi kuin luulit muistuttaa.

Merkkivuosi on näkynyt vahvasti seurakuntalehdissä, ammatti-

lehdissä ja muussa printtimediassa. Myös sähköinen media otti hyvän kopin merkkivuoden teemoista. Merkkivuoden uutuuskirjoissa riittää lukemista tulevillekin vuosille. Vuosi on kovin lyhyt aika suuren tietomäärän omaksumiselle. Painettu sana antaa aikaa uusien ajatusten ja asenteiden omaksumiselle. Lukemisen ohessa kirjat tarjoavat laulettavaa. Virsikirjan lisävihko ja useampikin herätysliikelaulukirja-uudistus tulivat valmiiksi merkkivuoden kynnyksellä tai sen aikana.

Kaiken reformaatioon liittyvän tiedon ytimessä ovat elämää suuremmat kysymykset: Millainen Jumala on? Mitä on armo? Mitä on olla kristitty? Mikä on kirkko? Toivottavasti nämä kysymykset ovat pysäyttäneet mahdollisimman monen merkkivuoden aikana ja pysäyttävät jatkossakin. Nopeiden ja laajojen muutosten maailma edellyttää kristityiltä yksilöinä ja yhteisöinä sekä elävän perinteen tuntemista että kykyä lukea maastoa. Molemmat edellyttävät yhtä kampanjaa pidempää ja syvempää sitoutumista.

Tie vain jatkuu jatkumistaan

Reformaation merkkivuotta historiallisesti avaamassa ollut paavi **Franciscus** on useassa yhteydessä todennut, että aika on tilaa tärkeämpi. Tilaa emme saa muutettua välittömästi. Muutos edellyttää aikaa. Kirkko on matkalla oleva Jumalan kansa. Päämäärä motivoi ja antaa kyvyn kestää matkan aikana monenlaisia olosuhteita – niitäkin, joiden muuttamiseen ei ole voimia.

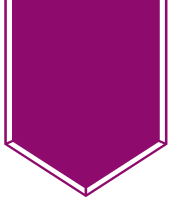
Merkkivuosi on koonnut ihmisiä syömään, keskustelemaan, laulamaan ja rukoilemaan yhdessä.

Reformaation merkkivuosi on toivottavasti vienyt monia merkityksellisiä prosesseja eteenpäin ja synnyttänyt uusia. Se on avannut väyliä reformaation historian ja sisältöjen ymmärtämiseen. Se on tehnyt näkyväksi kristittyjen ykseyttä edistäviä ja hidastavia asioita. Se on koonnut ihmisiä syömään, keskustelemaan, laulamaan ja rukoilemaan yhdessä. Se on muistuttanut rististä.

Merkkivuosi on tuonut meidät johonkin. Nyt merkityksellistä on se, miten matka jatkuu merkkivuoden jälkeen. X

Martti Luther on kaikkien aikojen myydyin Playmobil-hahmo.

SATOJEN TAPAHTUMIEN merkkivuosi Turussa

Reformaation merkkivuoden valtakunnalliset avajais- ja päätöstapahtumat järjestettiin Turussa. Reformaatioteema on näkynyt kaupungissa vahvasti muutenkin pitkin vuotta. Erityisen merkittävässä osassa on ollut vahva ja laaja yhteistyö eri toimijoiden kesken. Reformaation merkkivuotta ovat olleet tekemässä seurakuntien lisäksi esimerkiksi Turun kaupunki ja yliopisto.

MIKAEL TAMMILEHTO

PROJEKTITIEDOTTAJA, REFORMAATION MERKKIVUOSI JA KIRKKOPÄIVÄT 2017
TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄ

KUVAT: MIKAEL TAMMILEHTO JA TIMO JAKONEN

Valtakunnallisten päätapahtumien lisäksi merkkivuoden suurimpia tapahtumia Turussa ovat olleet esimerkiksi kansainvälisen tarinarekan vierailu Turussa maaliskuussa, *Agricola-viikko* huhtikuussa, toukokuun *Kirkkopäivät*, kesä-heinäkuun *Keskiajan Turku* -tapahtuma ja loka-marraskuun *reformaatioviiikko*.

Reformaation teemat ovat näkyneet merkkivuotena niin päiväkodeissa, kouluissa, kirkoissa, museoissa, yliopistossa kuin katu-kuvassakin. Merkkivuoden ilmeessä

on seikkaillut koko vuoden ajan **Pekka Rahkosen** piirtämä Turun Mikael -hahmo, ”Mikael Agricola”. Turun Mikael on näkynyt lukuisissa painotuotteissa, kuten postikorteissa, kirjanmerkeissä ja ilmapalloissa sekä tapahtumien ilmeissä ja Facebook-sivulla.

Monipuolinen ohjelma tavoitti hyvin

Turussa on reformaation merkkivuotena ollut ohjelmaa moneen makuun ja kaikenikäisille. Turun tuomiokirkossa oli vuoden ajan

”

**Turussa
reformaation
merkkivuotena
on ollut ohjelmaa
moneen makuun
ja kaikenikäisille.**

esillä esimerkiksi lapsille suunnattu, reformaatiota käsittelevä *Kirkon-rotta muistelee* -näyttely ja *Missä Mikael? -kaupunkiseikkailu* sai sadat lapset ja perheet lähtemään aikamatkalle 1500-luvun tapahtumien pariin. Reformaatioviikon aloittanut *Suuri ankkajahti* sai turkulaiset jahtaamaan Martti Luther -kylpy-ankkoja lokakuussa. Tempaus tavoitti runsaasti erityisesti lapsiperheitä ja herätti kiinnostusta myös mediassa. 25 000 turkulaista lasta ja nuorta mietti merkkivuoden alussa, noin vuosi sitten nykypäivän teesejä. Uusia teesejä kertyi kaikkiaan 50 A4-arkkia.

Turussa kerättiin merkkivuoden kunniaksi ihmisten tarinoita

omista kulttuurisista ja hengellisistä juuristaan. Tarinat julkaistiin maaliskuussa Turussa vierailleessa kansainvälisessä tarinarekassa. Rekkakiertueen yhteydessä Suomessa vieraili Saksan evankelisen kirkon Luther-lähettiläs Dr. **Margot Käsmann**. Rekan mukana tarinat jatkoivat matkaansa aina Wittenbergiin asti, missä ne olivat esillä kesällä 2017. Kaikkiaan rekka kiersi 19 eri maassa. Suomessa rekka vieraili ainoastaan Turussa.

Turun linnassa on merkkivuoden kunniaksi ollut esillä vaikuttava *Valtapeliä – Reformaatio Suomessa* -näyttely. Näyttelyyn on järjestetty myös erilaisia opaskierroksia, minkä lisäksi linnassa nähtiin hieno *Ruhti-*

nasreformaatio-pienoisnäytelmä. Turun yliopisto järjesti vuoden aikana useita kiinnostavia luentoja, joilla reformaatiota lähestyttiin eri tieteenaloista käsin. Yksi keskeinen tapahtumajärjestäjä tässä oli Tuce-mems (Turku Centre for Medieval and Early Modern Studies).

Turun tuomiokirkon urkuri, urkutaiteilija **Markku Hietaharju** soitti merkkivuoden aikana läpi koko J. S. Bachin urkutuotannon. Turussa kuultiin myös kolme historiallista Matteus-passiota Kuninkaantien muusikoiden esittämänä. Turussa kuljettiin vuoden aikana myös Mikael Agricolan ja 1500-luvun pyhiinvaeltajien jalanjäljillä Turun matkailuoppaiden opaskierroksilla.

Reformaation merkkivuosi on näkynyt myös ruoissa. Naantalin aurinkoinen julkaisi keväällä Agricolan unelma -leivoksensa, Pizzaline on tehnyt Agricola-pizzaa ja onpa Agricolan herkkusilakkaakin syöty!

Vuoden aikana lanseerattiin myös suurta mielenkiintoa herättänyt *Sanan seppä* -mobiilisovellus. Turun tuomiokirkossa toimiva lisätyn todellisuuden sovellus kuljettaa käyttäjänsä keskelle 1500- ja 1600-luvun tapahtumia. Vuoden aikana julkaistiin toinenkin mobiilisovellus, *Mikael Agricolan Turku*. Se esittelee 1500-luvun Turkua ja Mikael Agricolan elämään liittyviä aitoja historiallisia kohteita.

Pääjuhla huipensi merkkivuoden

Reformaation merkkivuoden pääjuhlaa vietettiin Turussa 5.11.

Reformaation merkkivuoden valtakunnalliseen pääjuhlaan Turun Logomossa osallistui yli 1700 ihmistä.

Pekka Rahkosen piirtämä Turun Mikael -hahmo on nähty lukuisissa painotuotteissa sekä tapahtumien ilmeissä ja Facebook-sivuilla.

Juhlajumalanpalvelukseen osallistui Turun tuomiokirkossa noin 900 ihmistä ja Yhtä matkaa – reformaatiota jo 500 vuotta -juhlaan Logomossa yli 1 700 ihmistä. Logomon juhlassa puhuivat muun muassa tasavallan presidentti **Sauli Niinistö** ja arkkipiispa **Kari Mäkinen**. Musiikkia tarjoilivat esimerkiksi **Pekka**

Simojoki, Anna-Mari Kaskinen, Jaakko Löytty, Mikaveli ja Marzi Nyman, sekä paikalliset Puolalan ja Puolalanmäen koulujen kuorot.

Reformaation merkkipuosi innosti ja inspiroi Turussa lukuisiin muihinkin projekteihin, konsertteihin, luentoisiin, näyttelyihin ja näytelmiin. Kokemusten, tapahtumien

ja sovellusten lisäksi yksi merkkipuoden keskeisistä hedelmistä on ollut vahva yhteistyö eri toimijoiden kesken. Merkkipuotta on ollut tekemässä laaja-alainen toimijaverkosto. Turku on vuoden aikana ottanut vahvasti paikkansa Suomen kirkollisena pääkaupunkina ja reformaatiokaupunkina. ✕

MERKKIVUODEN *juhlinta* SEURAKUNNISSA

Reformaation merkkivuosi innoitti seurakuntia monenlaisiin tapahtumiin. Toimitus pyysi esimerkkejä tapahtumista Facebookissa AKItaattorin ja Pastorit-ryhmän kautta.

JOENSUUSSA VEISATAAN NIIN, ETTÄ KIRKKO TÄRÄJÄÄ

Joensuun seurakunnassa reformaation merkkivuosi on näkynyt ja kuulunut monella eri tavalla. Nyt juhluvuoden loppupuolella on kiitollinen mieli siitä, mitä kaikkea on tehty yhdessä oman seurakunnan, Joensuun seurakuntayhtymän ja Joensuun ro-vastikunnan kanssa. Toivottavasti merkkivuodesta on jäänyt eri tapahtumiin osallistuneille paljon hyvää hyrinää tähän päivään ja myös tulevaisuuteen.

Juhlavuoteen on mahtunut paljon kaikenlaista. Juhlaan liittynyt ohjelmisto on läpäissyt kaikki ikäluokat vauvasta mummoon ja vaariin. Tässä siitä vain pieni osa.

Läpi vuoden kestävä luentosarja ”Luterilaisuuden kulmakiviä” toteutettiin yhdessä Pielisensuun seurakunnan työntekijöiden kanssa. Toukokuun helahulinat pidettiin

Seurakunnan emäntä paistoi Luther-muotilla valmistettuja pikkuleipiä uskonpuhdistuksen muistopäivän kirkkokahveille.

Joensuun kirkossa ja lähiympäristössä yhteistyössä Joensuun seurakuntien (Joensuu, Pielisensuu, Rantakylä, Vaara-Karjala, Eno ja Pyhäselkä) kesken.

Joensuun kirkossa oli lokakuun alussa kapellimestari **Jurjen Hem-pelin** johtaman Joensuun kaupunginorkesterin konsertti otsikolla ”Reformaatio 500-vuotta”. Ohjelmassa oli mm. Felix Mendelssohnin sinfonia nro 5, op. 107 ”Uskonpuhdistus”. Sanomalehti Karjalaisen musiikkiarvostelija **Jyri Ojala** kirjoitti: ”Kyllä meni iho kananlihalle muutamaan kertaan. Ja vaikka kaupunginorkesteri soitti juuri niin hyvin kuin ammattilaisten pitää, oli osasyynä onneen nimenomaan tuossa koraalimusiikin (Jumala ompi linnamme -teema) koetellussa mutta kummallisessa voimassa. Ja vielä juhluvuoden päätteeksi toimittaja

Toukokuussa "Joensuu run" -juoksu-tapahtumassa seurakuntayhtymän "tyhy"-porukka juoksi "Armoa" -paidat päällä reformaatiomerkkivuoden hengessä

Hannu Taanila luennoi aiheesta Wittenbergin demokraattinen laululiike – Lutherin musiikkifilosofia ja reformaation musiikkipolitiikka. Luentoa seuraavana iltana lauletaan Joensuun kirkossa Lutherin virsiä otsikolla "Veisataan niin että kirkko tärjää!"

Viime vuoden syksystä lähtien Joensuun rovastikunnan kirkoissa on ollut reformaation juhluvuo-desta kertova roll-up. Sen teksti mietittiin yhdessä ja siihen koottiin mielestämme tärkeimmät reformaation aikaansaamat asiat.

Joensuun kirkonmäelle istutettu kuusi on istutettu sekä reformaation merkkivuoden että satavuotiaan Suomen kunniaksi.

Uskonpuhdistuksen muistopäiväksi Joensuun seurakunnan emäntä on paistanut kirkkokahveille Luther-muotilla valmistettuja pikkuleipiä.

Toukokuussa "Joensuu run" -juoksutapahtumassa seurakuntayhtymän "tyhy"-porukka juoksi "Armoa" -paidat päällä reformaatiomerkkivuoden hengessä. ✕

PETRI RASK
JOENSUUN KIRKKOHERRA

HEVIMESSU YLISTAROSSA

Ylistaron kirkossa vietettiin reformaation kunniaksi hevimeessua.

Vuonna 2007 ylistarolaiset nuoret perustivat bändin, joka voisi palvella messussa hevimusiikkiin sovitetuilla virsillä. Hevimessu ei ole konsertti, vaan messu, jossa Jumala hoitaa meitä sanalla ja sakramenteilla. Kanttorina toimii hevimeessubändi.

Olemme tehneet vuodesta 2007 lähtien hevimeessua kolmesta viiteen kertaa vuodessa pääsääntöisesti Pohjanmaan ympäristössä. Virsien sovittamisessa meille on aina ollut tärkeää se, ettei niiden laulettavuus kärsi. Seurakuntalaisen on saatava osallistua virsien laulamiseen normaalisti. Kovaa soiva musiikki vapauttaa jokaisen laulamaan sydämensä kyllyydestä, eikä vieruskaveria tarvitse noloitella.

Samat alkuperäiset jäsenet ovat edelleen mukana hevimeessua tekevässä: **Marja Palo**, esilaulu; **Maiju Ylinen**, koskettimet ja kuoronjohto; **Janne Karhunen**, kitara ja virsien sovitus; **Juha Palo**, basso; **Ville Karhu**, rummut ja **Sami Nortunen**, tekniikka.

Saimme kutsun toteuttaa hevimeessin yhdessä Ylistaron kappeli-

seurakunnan kanssa, osana Seinäjoen seurakunnan reformaation merkkivuoden tapahtumia.

Meille asia oli iso, koska pääsimme ensimmäistä kertaa tekemään hevimeessua omaan kotikirkkoomme Ylistaron kirkkoon, ja samalla tuli juhlistua hevimeessubändin kymmenvuotista taivalta.

Meille on muodostunut virsistä tietty paketti, joka on myös sovitettu alusta loppuun. Uusimpana lisänä saimme mukaan Ylistaron hevimeessuun kuoron, jossa lauloivat **Julia Mylläri**, **Henna Nortunen** ja **Jarmo Happonen**. Messun toimitti Ylistaron kappeliseurakunnan pastori **Auli Härkönen**.

Hevimessin virret olivat Herra kädelläsi 517, Soi kunniaksi Luoja 462, Kun luova tahto 160, Aurinkomme ylös nousi 105, Jeesus luona armopöydän 225, Vaiti kaikki palvokaamme 228 sekä Lutherin Jumala ompe linnamme 170, jonka Janne Karhunen sovitti reformaation kunniaksi messua varten.

Seurakuntalaisia laskettiin olleen paikalla 220, vauvasta vaariin. ✕

MARJA PALO
KURIKAN SEURAKUNTAPASTORI

KIRKKO TÄYTEEN! – REFORMAATION MERKKIVUOSI SAVONLINNAN SEURAKUNNASSA

Urakka lähti liikkeelle kahden miehen visiosta. Kerimäen kirkko on ollut aikojen saatossa täynnä muutamia kertoja: oopperakonserteissa ja valatilaisuudessa istumapaikat ovat loppuneet, mutta jumalanpalveluksissa tilaa on riittänyt, aina. Kirkkoherrat **Teemu Laajasalo** ja **Samuli Juntunen** uskalsivat nähdä maailman suurimman puukirkon täynnä sanankuulijoita – kesällä 2017 Reformaation kunniaksi!

Heti vuoden alussa pääsimme keltaisen lehdistön loppopeihin. Ideoimme yhdessä paikallisen panimon kanssa Luther-oluen. Lanseeraustapahtumassa kirkkoherrat esitelmöivät Reformatorisen saarnan merkityksestä tänä päivänä. Mutta

Seurakunnat ideoi yhdessä paikallisen panimon kanssa Martti Tripel Luther-oluen.

lehdistön mukaan seurakunta oli lähtenyt mukaan olutbisnekseen.

Merkkivuosi merkitsi meille innostumista ja turhautumista, muutamia pitkiä päiviä ja yhdessä tekemistä. Alusta asti mukana oli

yhteistyötahoja, talkoolaisia ja vapaaehtoisia koko seurakunnan alueelta, erityisesti Kerimäeltä. Taapahtuman aikana talkoolaispasseja tarvittiin yli 150.

Päätapahatuma kesäkuussa oli onnistunut. Tuottaja antoi sille kouluarvosanan 8. Mukana oli kolme piispaa: yksi emeritus, yksi oleva ja yksi tuleva. Mutta oliko kirkko täynnä? Harmillisesti vain melkein puolillaan. Toisaalta Turun tuomiokirkosta istumapaikat olisivat loppuneet kesken. ✕

JANI LAMBERG

TAPAHTUMAN TUOTTAJA
SAVONLINNAN SEURAKUNNAN
KAPPALAINEN

AUGSBURGIN TUNNUSTUS KIIMINGIN SEURAKUNNASSA

Kiimingin seurakunnassa kantaesitettiin helatorstaina Augsburgin tunnustus -kantaatti, joka nimensä mukaisesti oli sävelletty ja runomuotoon tekstitetty Augsburgin tunnustus. Kantaatin sävelsi **Risto Ainali** ja runomuotoon kirjoitti **Satu Kreivi-Palosaari**.

Esityksen toteuttivat yhteistyössä kolme kuoroa ja solistit urkujen, viulun ja sellon säestyksellä. Kiimingin seurakunnan kamari-kuoroa johti **Jarkko Metsänheimo**. Tuikekuoroa johti **Raakel Pöyhkäri**, ja mukana oli myös kiiminkiläinen tyttökuoro Satakielet johtajanaan **Ulla Metsänheimo**. Soolo-osuudet lauloivat baritoni **Raimo Paaso** ja sopraano **Henna-Mari Sivula**. Kantaatti esitettiin myös Karjasillan kirkossa. Jarkko Metsänheimo johti esitystä Kiimingissä ja säveltäjä itse Karjasillalla.

Augsburgin tunnustus -kantaattiin nivoutuu uuden musiikin lomaan joitakin tuttuja virsisäveliä ja -toisintoja 1500-luvulta. Säveltäjä kuvaa musiikkia perinteiseksi ja soivaksi.

SATU KREIVI-PALOSAARI

OULUJOEN SEURAKUNNAN KAPPALAINEN

RISTIN TIEN ÄÄRELLÄ JYVÄSKYLÄSSÄ

Jyväskylässä saimme hakea projektirahaa reformaation merkkipuoden hankkeisiin. Päätimme suunnitella sellaista hanketta, joka kantaisi useamman vuoden eteenpäin.

Panostimme hiljaisen viikon tapahtumaan, johon saimme pienellä rahoituksella tanssijoille puvut ja tekstinlukijoille käsi-kirjoituksen. Sävelsin itse musiikkia ja harjoitin kuoron. Netistä haettiin kuvat, hommattiin tekniikka ja pidettiin treenejä.

Tuloksena oli Ristin tien äärellä -tapahtuma, joka on **Anna-Maija Raittilan** tekstien ja rukousten ryödittämä draamallinen, tanssittu ja laulettu hiljaisen viikon juhla. Tapahtuma oli osallistava, se sisälsi myös seurakunnan laulamia virsiä. Tapahtumaa on tarkoitus toteuttaa ensi vuonnakin.

SIRPA LAMPINEN

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNNAN KANTTORI

TUUSNIEMELLÄ NÄYTELTII LUTHERIN ELÄMÄ

Näytelmä Lutherin elämästä esitettiin Tuusniemellä toukokuussa ja uusintana syyskuussa.

Eräs Tuusniemen alueeseurakunnan vastuuryhmän jäsen luki Lutherin elämänkerran ja kirjoitti sen pohjalta käsikirjoituksen, jossa käytiin läpi Lutherin elämä pienestä pojasta aina kuolemaan saakka.

Toinen vastuuryhmän jäsen ke-

räsi noin kaksitoista seurakuntalaista näyttelijöiksi ja ohjasi näytelmän. Lutheria esitti kolme eri ikäistä näyttelijää: koulupoika, aikuinen mies ja vanhempi mies. Elämän edetessä myös Lutherin opit tuli käytyä läpi.

Kirkkokuoro lauloi Lutherin virsiä näytelmän näytösten väliin. Kun Luther kuoli ja sanoi viimeiset sanansa, koko seurakunta nousi seisomaan ja lauloi Jumala onni lin-

namme 1. ja 4. säkeistön kanttorin johdolla ilman urkuja.

Molemmissa näytöksissä oli noin 200 katsojajaa, ja palaute oli hyvin myönteistä. Itsekin työntekijänä ajattelen, että se oli näytelmä, joka kaikkien luterilaisten olisi pitänyt nähdä. ✕

ALIISA LUKKARI-SYRJÄNIEMI

JÄRVI-KUOPION SEURAKUNNAN KANTTORI/ KAAVI JA TUUSNIEMI

Elä täysillä – Turva turvaa

Älä kadu elämätöntä elämää kiikkustuolissa. Kun rakkaat ihmiset ja asiat on vakuutettu, huolia ei tarvitse murehtia etukäteen. Ne tulevat, jos ovat tullakseen – ja niistä selvitään yhdessä. Kun elämä kolhaisee, on hyvä olla Turvassa.

**Liittokasko –
parasta
turvaa autollesi**

**Korvaukset
suvasti –
rahat tilille
parhaimmillaan
jopa päivässä**

**Oikein mitoitettut
vakuutukset**

**Etuja myös
nuorille**

**Henkikulta ja
Parikulta –
kun henkesi on
muillekin kallis**

**Suomalaista
turvaa**

**"Teillä on
ystävällinen ja
nopea palvelu."**

Turvan
asiakaspalautekysely

**Tavataan
verkossa,
toimistolla tai
vaikka kotonasi**

**"Korvaus-
hakemuksen
käsittely sujui
joustavasti."**

Turvan
asiakaspalautekysely

**Suomen
tyytyväisimmät
asiakkaat**

EPSI Rating
Vakuutusstudkimus
2017

**Asioi kätevästi
verkossa
turva.fi**

**UUSI
TaskuTurva-
mobiilisovellus**

**Tutustu
turva.fi/
taskuturva**

Ammattiliittosi jäsenenä tarjoamme sinulle nämä ja lukuisia muita etuja.

Tutustu osoitteessa

turva.fi/aki

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turva • www.turva.fi • puh. 01019 5110

T turva
Hymyile, olet Turvassa

Teologen överallt

INA LAAKSO
TEOLOGIE STUDERANDE
VID ÅBO AKADEMI

Jag sitter på ett möte. Stundvis har jag faktiskt ingen aning om vad de andra pratar om, eller vad jag har för åsikt om saken som jag knappt ens hört om förut. Stunder som denna återkommer jag till ett möte med en präst jag hade i början av min studietid.

Då mötte jag en präst och hen var mycket nyfiken på hur det var

att studera i Åbo. Jag berättade om hur jag stortrivdes och hur vår lilla teologiutbildning i Åbo var så familjär och kändes som mitt hem. Hen tyckte att allt detta var mycket viktigt, men en poäng hen lade upp och uppmanade till mig var: "Gå ut ur den bubblan ibland och möt andra människor, för de är dem du kommer att jobba med i framtiden."

På något vis kommer jag ihåg den kommentaren så bra. Jag har alltid varit ganska spontan och vill vara med i allt, så det är ingen överraskning att jag har sökt mig till föreningslivet, och nu till senast studentkåren. Jag har träffat samhällsvetare, kemister, humanister och biologer. Jag kan faktiskt se att det har förgyllt mitt liv, att det har hjälpt mig att se olika saker från nya synvinklar. Inte bara hur Åbo Akademi fungerar på andra fakulteter än min egen, men också vad man kan jobba med eller hur människor med andra studieinriktningar tänker om livet och samhället. Kafferummet bland teologerna må vara mitt

hem, men jag kan inte heller låta bli att uttrycka min enorma tacksamhet över att jag hamnat i alla de olika sammanhang jag hamnat i.

Vi vet inte hur det vi kallar kyrka idag kommer att se ut om tio år. Och det finns allt flera teologistuderande som varken vet vad de vill bli eller vad de kan bli.

Jag tror att mycket av den kunskap och kontakt man har med andra i samhället, kommer att vara allt viktigare. Alla är kanske inte så sociala och ivriga som jag, men det ger, enligt mig, viktiga erfarenheter. Oberoende om vi pratar om kyrkan eller samhället överlag, kommer vi i dagens värld, och i framtiden, behöva allt mer förståelse för varandra. Förståelsen behöver komma från båda hållen, både en förståelse för samhället av kyrkan och för kyrkan av samhället. Dessutom behövs det en inre förståelse inom kyrkan. Det gynnar alla ifall vi uppmuntras till att försöka förstå varandra och umgås med varandra. För det är också med andra än teologer vi kommer att jobba med i framtiden. Jag kanske är i obekväma situationer ibland, men lär mig av människorna runt omkring mig. Ja tror att det finns en plats i alla situationer för en teolog att visa sig och berätta om teologibubblan för andra.

Jag hittar mig själv i andras bubblor nu som då, och vill gärna se att andra också kommer in i vår bubbla. För hoppeligen blir det en styrka - för samhället, teologin och individuellt. ✕

Det finns allt flera
teologistuderande som
varken vet vad de vill bli
eller vad de kan bli.

Keikkatöissä seurakunnassa

Seurakunnat tarvitsevat ruuhkahuippuihin keikkatyöntekijöitä. Onneksi monilla paikkakunnilla asuu pappeja ja kanttoreita, joiden päätyö ei ole seurakuntatyö, mutta jotka mielellään tekevät näitä töitä.

TUULA PAASIVIRTA

PASTORI, VAPAA TOIMITTAJA HELSINKI

Keikkatyöntekijöiden rekrytointi. Oppilaitospaikkakunnilla

keikkakanttoreita saa sekä opiskelijoista että opettajista. Eläkekanttorit ja -papit ovat hekin tärkeä resurssi. Suurten ikäluokien eläköityminen ja juurilleen palaaminen ovat osaltaan helpottaneet kesän ruuhkia eri puolilla Suomea. Äitiys- ja hoitovapaalla sekä järjestöissä töissä olevat tekevät hekin keikkoja seurakuntiin.

Maallikot resurssina

Taivalkoskelainen metsänhoitoyhdistyksen toimitusjohtaja **Teuvo Puolakanaho** on itseoppinut kanttorin sijainen. Aikanaan paikallisen kanttorin rohkaisemana hän ryh-

tyi soittamaan urkuja. Näin hänestä luontevasti tuli kanttorin vakituinen sijainen kotiseurakuntaansa.

Taivalkosken kirkkoherra **Tuomo Törmänen** kertoo: ”Keikkapappeja eli eläkerovasteja olen tarvinnut kirkollisiin toimituksiin ja

jumalanpalveluksiin noin 4–5 viikonlopun aikana vuodessa kirkkoherravuosiensa aikana.

Kuluvana vuonna tarvetta laskee hivenen se, että olen antanut joillekin maallikoille mahdollisuuden toimittaa sanajumalanpalveluksen.”

Samassa yhteydessä Törmänen kehuu Puolakanahoa ja toteaa painokkaasti: ”Seurakunnalla on pitkäaikainen itseoppinut vakiokeikkakanttori, joka sydämellisesti ja joustavasti on palvellut seurakuntaa yli 20 vuoden ajan oman vaativan virkатыönsä ohella. Ilman Teuvoa olisimme olleet seurakunnassa lukemattomia kertoja pulassa. Hänen lisäksi Taivalkoskella asuu kaksi kanttorinkoulutuksen omaavaa kanttoria, jotka mahdollisuuksiensa mukaan ovat myös palvelleet seurakuntaa.”

Sivutoiminen kanttori

Kanttori **Pertti Haapalainen** työskentelee Espoon kaupungilla opettajana. Hän toimi aiemmin päätoimisena kanttorina Saimatissa, mutta siirtyi perhesyiden vuoksi muihin töihin. Tämän jälkeen hän on toiminut sivutoimisena kanttorina yhdistetyssä Saimatti-Lohjan seurakunnassa ja Espoossa.

Opinnäytteen kertomaa

Kirkon koulutuskeskuksen Elämä ja kuolema -koulutukseen (2016) tekemässäni pienessä kyselyssä seitsemän yhdeksästä vastaajasta oli vähintään yhden seurakunnan

Suurin osa tekee keikkoja lähinnä entiseen työseurakuntaansa.

keikkalistalla, muutama usealla listalla. Suurin osa teki keikkoja lähinnä entiseen työseurakuntaansa ja osa myös asuinalueensa seurakuntiin. Opettajat tekevät etenkin

kesällä sopimuksia joistakin viikonlopuista, esim. kerran kuukaudessa viikonlopun toimituksiin. Ongelmana näissä sopimuksissa on, että jos tällaiselle viikonlopulle ei tulekaan toimituksia, niin vain harvassa seurakunnassa maksetaan varallaolokorvaus, vaikka henkilö ei ole voinut ottaa töitä muualta. Tällöin työtön sijainen ei saa tarvittavia tunteja ansiosidonnaista päivärahaa kerryttääkseen.

Korvaukset työstä

Palkkion suuruus puhuttaa sekä pappeja että kanttoreita. Haapalainen sanoo, että hänen palkkansa

Teologinen symposiumi Joensuussa 12. – 13.2.2018

- + Järjestäjä: Karjalan teologinen seura (KTS)
- + Yhteistyössä: Itä-Suomen yliopisto, Kuopion hiippakunta, Mikkelin hiippakunta ja Karjalan hiippakunta
- + Paikka: Aurora II -rakennuksen sali AJ 100
- + Avoin kaikille kiinnostuneille, muun muassa teologian opiskelijoille ja jatko-opiskelijoille, luterilaisten ja ortodoksisien seurakuntien ja hiippakuntien työntekijöille sekä terveydenhuollon työntekijöille
- + Ilmoittautuminen (31.1.2018 mennessä) ja tarkempia tietoja: www.karjalanteologinenseura.fi
- + Osanottomaksu 20 euroa (ei koske KTS:n jäseniä, Itä-Suomen yliopiston opiskelijoita ja henkilökuntaa sekä niiden seurakuntien ja hiippakuntien työntekijöitä, jotka ovat KTS:n kannatusjäseniä)
- + Tavoite: Valtaa pyritään tarkastelemaan muusta kuin poliittisesta näkökulmasta. Esillä on avoin ja piilevä vallankäyttö yhteiskunnassa, luterilaisessa ja ortodoksisessa kirkossa sekä terveydenhuollossa.
- + Teemat: Vallan rajat, Rahat vai henki (eettinen teemapäivä maanantaina 12.2. klo 13 – 15 yhteistyössä terveystieteiden tiedekunnan kanssa), Ihminen ensin, Vallan oikeutus, Median ja kirkkojen valta
- + Alustajat: professorit Pertti Haapala, Matti Tolvanen, Jaana Vuori ja Lauri Thurén, piispa Jari Jolkkonen, päätoimittaja (emerita) Reetta Meriläinen, dosentti Teuvo Laitila, TT Teemu Kakkuri, johtajaylilääkäri Juha Mustonen, ylilääkärit Minna Kiljunen ja Liisa Sailas, kansanedustajat Krista Mikkonen, Merja Mäkisalo-Ropponen ja Tapani Tölli, dosentti Tarja Kvist sekä toiminnanjohtaja Timo Lappalainen
- + Lämpimästi tervetuloa Joensuuhun!

putosi, kun hän siirtyi kuukausipalkalta keikkalaiseksi. Hän teki keikkoja Sammatissa jopa kolmena viikonloppuna kuukaudessa. Haapalainen pohtii keikkapalkkioiden päiväkatotilannetta. Hän kertoo: ”Jonakin kesälauantaina jouduttiin kirkkoherralta kysymään lupa, että voi ylittää keikkapalkkiotaulukon. Minulla saattoi olla 4–5 siunausta ja ehkä jopa joku vihkiminen tällöin.”

Sekä Haapalaisella että Puolakanaholla on kokemusta siitä, että pyydetään pitkien matkojen päähän soittamaan toimituksiin pelkällä kilometrikorvauksella. Samasta ongelmasta haastattelussa puhui myös nimettömänä pysyttelevä pastori. Kirkon omat pykälät kieltävät pappia ottamasta palkkioita toimituksista, jos työtehtävään pyytjä ei ole seurakunta.

Hautaustoimistot ja palkkiot

Palkkiolaskutusta tapahtuu sekä AKIn että oman kyselyni mukaan hautaustoimistojen kautta erityisesti kirkkoon kuulumattomien siunauksissa. Hautaustoimisto on hankkinut papin tilaisuuteen, kun pappia ei paikallisseurakunnasta ole järjestynyt omaiselle sopivana päivänä.

Palkkioiden suuruus

Kirkkoherra Törmänen nostaisi palkkioita ja antaisi vihkimyksen muissa töissä oleville teologian maistereille, jotta viikonloppujen ruuhkahuiput saataisiin hoidettua. Myös kanttori Haapalainen toivoo keikkapalkkojen korottamista, ja tähän yhtyy myös nimettömänä pysyttelevä eteläsuomalainen pappi. Puolakananaho on tyytyväinen palkkioihin. Hän soittaa vuodessa

Kirkon omat pykälät kieltävät pappia ottamasta palkkioita toimituksista, jos työtehtävään pyytjä ei ole seurakunta.

noin 30 toimituksessa tai tilaisuudessa.

Elämä ja kuolema -koulutukseen tekemäni opinnäytetyön mukaan vastaajista suurin osa oli tehnyt keikkatöitä kolmen vuoden sisällä. Yksi vastaajista oli päättänyt lopettaa keikkapapin työt, koska korvaus oli surkean huono ja hän koki saaneensa tarvitsemansa ”rutiinin toimituksiin”. Palkkioiden pienuudesta oltiin lähes yksimielisiä etenkin työttömien ja muuta työtä tekevien keskuudessa.

Opiskelun ohessa keikkaa tekevä: ”Mielestäni 145 euroa haetaan siunaamisesta ja muistotilaisuudesta on vähän liian pieni raha työn määrään ja kuormittavuuteen nähden.”

Työtön: ”Ongelmallista on, kun työttömyyskassa vähentää muutoin pienestä korvauksesta 50 %. Tällöin todellinen tuntipalkka jää todella pieneksi.”

Eläkkeelle siirtyneet olivat yllättävän tyytyväisiä palkkioihin. Eläkkeellä oleva nainen: ”Periaatteessa ne ovat kyllä sopivalla tasolla, mutta käytännössä tuntipalkka jää usein vaatimattomaksi.”

Maksuaikataulut

Palkan maksamisen aikataulut toimivat usean vastaajan mielestä hitaammin nyt Kipan aikana. Joku oli odottanut jopa kolme kuukautta palkkioita. Suurin osa oli kuitenkin tyytyväisiä aikatauluun. Heille keikkatyö ei muutenkaan ollut kovin merkittävässä roolissa toimeentuloa ajatellen. Työttömälle keikkailijalle hidastelu palkanmaksussa voi tietää jopa puolentoista kuukauden rahatonta jaksoa.

”Keikkojen ottaminen hankaloittaa elämän suunnittelua. Palkkio pitäisi maksaa HETI keikan jälkeen”, totesi työtön pappi.

Alle suositustaulukon maksaminen

Suurin osa sai palkkiot kakkos- taulukon mukaan ja joku yksittäinen vastaaja molempien taulukkojen mukaan tilanteesta riippuen. Joillekin maksettiin alle suositustaulukon. On huolestuttavaa, että eräästä keskisuuressa kaupungista tuli jo näin pienessä otoksessa ristiriitaista tietoa palkkioista. Samassa yhtymässä eri henkilöille maksettiin samasta työstä erilainen palkkio.

Yhteydet seurakuntiin ja käytännön järjestelyt

Yhteydet seurakuntiin ja käytännön järjestelyt näyttävät toimivan pääasiassa hyvin ja seurakunnista saa tarvittavaa informaatiota aina

kin, jos osaa kysyä. Työntekijältä vaaditaan omatoimisuutta. Hänen täytyy tietää seurakuntien tavat ja käytännöt. On paljon hiljaista tietoa, jota ei muisteta kertoa.

Vantaalla on kahdessa seurakunnassa hautauksiin liittyen kummallakin omanlaisensa tietosuo-
jalomake, joka täytetään omaisen kanssa, ja kolmannessa seurakunnassa ei ole ollenkaan tietolomaketta. Aina lomakkeita ei edes muisteta antaa keikkalaiselle.

Haastattelussa nimettömäksi jäävä pastori toivoi, että pääsisi va-

rausohjelma Katriinaan itse katsomaan työhönsä liittyviä tietoja. Haastatelluista Puolukanaholle riittää, että hänellä on avaimet kirkkoon ja hän voi mennä harjoittelemaan ohjelmistoja, sillä etenkin häissä voi olla vaativia soitto-
toiveita.

Työnohjaus ja työyhteisön tuki

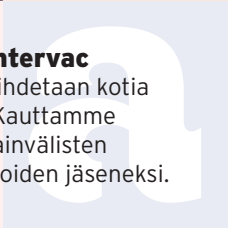
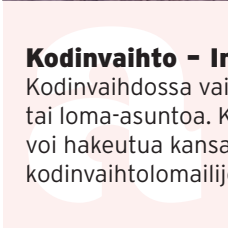
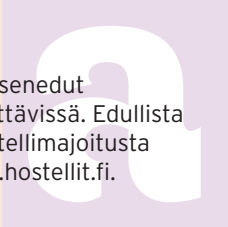
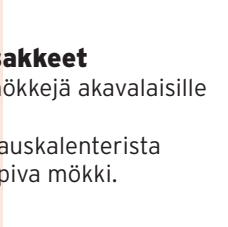
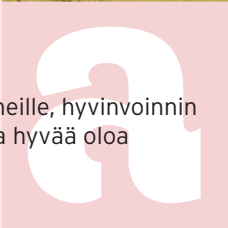
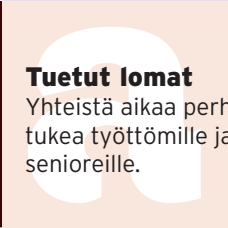
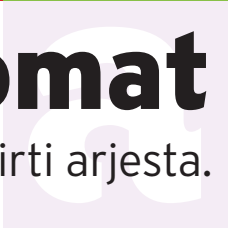
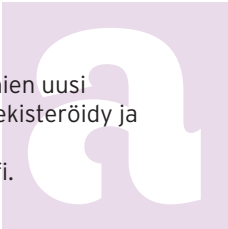
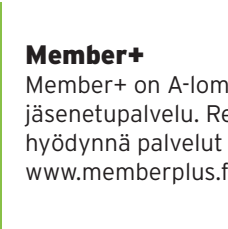
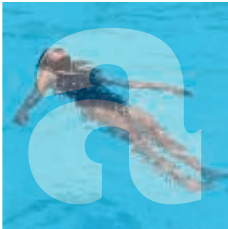
Kyselyssä moni toivoi, että työnantaja tarjoaisi työnohjauspalveluita ja muuta tukea keikkapapeille.

Keikkailevan papin toiveita:

”Voisiko yksittäisiä toimituksia tekeviä pappeja jotenkin koota yhteen tai voiko seurakunta tarjota papille jotakin hyvinvointia edistävää?”

Tarkennuksia ja selvityksiä toivotaan

Eräs pastori ehdotti: ”Keikkapappi-ilmiöön liittyviä käytännön asioita lienee tarve tarkentaa jollain korkeammalla taholla. Kyselyn kysymyksiä lukiessa ei tullut edes mieleeni, että vaikkapa palkanmaksussa tai tiedonsaannissa voisi olla ongelmia.” X

Member+
Member+ on A-lomien uusi jäsenetupalvelu. Rekisteröidy ja hyödynnä palvelut www.memberplus.fi.

Tuetut lomat
Yhteistä aikaa perheille, hyvinvoinnin tukea työttömille ja hyvää oloa senioreille.

Hostellit
Hostellijärjestön jäsenedet akavalaisien käytettävissä. Edullista ja yhteisöllistä hostellimajoitusta jäsenhintaan. www.hostellit.fi.

Kodinvaihto - Intervac
Kodinvaihdossa vaihdetaan kotia tai loma-asuntoa. Kauttamme voi hakeutua kansainvälisten kodinvaihtolomailijoiden jäseneksi.

A-lomat
- helposti irti arjesta.

Mökit ja lomaosakkeet
A-lomat vuokraa mökkejä akavalaisille parhailta paikoilta. Katso mökkien varauskalenterista löytyykö sinulle sopiva mökki.

A-lomat ry
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
p. 09 4270 1040
info@a-lomat.fi
www.a-lomat.fi
www.intervac-homeexchange.com

PAPPIEN HALUKKUUS VIHKIÄ SAMAA
SUKUPUOLTA OLEVIA AVIOLIITTOON

VIHKIÄKÖ VAI EI?

Maaliskuun 2017 alussa voimaan astunut sukupuolineutraali avioliittolaki on haastanut Suomen evankelis-luterilaisen kirkon avioliittoteologiaa, ihmiskäsitystä ja käsityksiä seksuaalisuudesta.

JOUKO KIISKI

KÄYTÄNNÖLLISEN TEOLOGIAN PROFESSORI (MA), ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

LAURA KALLATSA

TM, TOHTORIKOULUTETTAVA, ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO

Kirkon edustajat ovat aktiivisesti osallistuneet keskusteluun samaa sukupuolta olevien oikeudesta avioliittoon niin virallisella tasolla kirkolliskokouksessa ja piispainkokouksessa kuin monissa epävirallisemmissa yhteyksissäkin. Vaikka niin kirkolliskokous kuin piispainkokouskin on linjannut, että kirkollinen avioliittoon vihkiminen ei ole mahdollista samaa sukupuolta oleville pareille,

on selvää, että kirkossa vallitsee tällä hetkellä monenlaisia käsityksiä ja toiveita avioliitosta.

Suomen kirkon pappisliittoon kuuluvat papit saivat keväällä 2017 vastattavakseen kyselylomakkeen, jossa tiedusteltiin pappien käsityksiä homoseksuaalisuudesta, samaa sukupuolta olevien parisuhteista sekä ennen kaikkea samaa sukupuolta olevien avioliittoon vihkimisestä ja avioliiton siunaamisesta. Kysely oli osa Itä-Suomen yliopis-

ton avioliiton ja perheen tutkimushanketta, jota johtaa dosentti **Jouko Kiiski**, ja se toteutettiin yhteistyössä Pappisliiton ja Kirkon tutkimuskeskuksen kanssa.

Pappien käsitykset jakaantuvat

Tässä artikkelissa nostamme lyhyesti esille muutamia tutkimustuloksia. Keskitymme tarkastelemaan sitä, tulisiko kirkollinen avioliittoon vihkiminen pappien

näkemyksen mukaan avata myös samaa sukupuolta oleville pareille, olisivatko papit jo nyt pyydettyänsä valmiita vihkimään avioliittoon tai siunaamaan samaa sukupuolta olevien avioliiton ja mitä papit ajattelivat kirkon mahdollisuudesta luopua vihkioikeudestaan. Tutkimukseen vastasi määräaikaan mennessä 534 pappia.

Tutkimukseen osallistuneista papeista yli puolet (58 %) pitää hyvänä sitä, että Suomen avioliittolaki on sukupuolineutraali. Kolmannes papeista pitää sukupuolineutraalia avioliittolakia täysin tai jokseenkin huonona asiana. Samoin kolmannes papeista ajattelee, että rekisteröity parisuhde olisi ollut samaa sukupuolta oleville pareille avioliittoa sopivampi parisuhteenmuoto. Noin puolet (46 %) papeista ilmoittaa

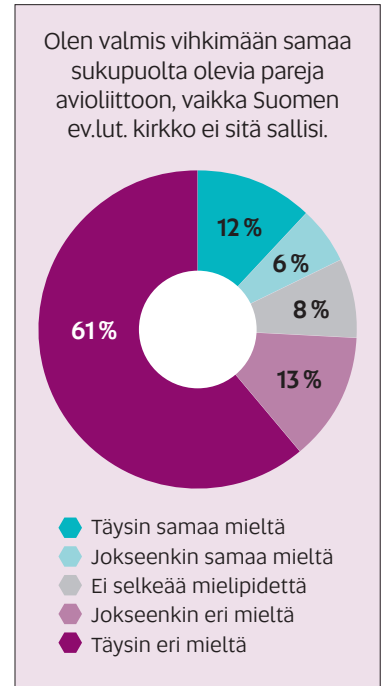
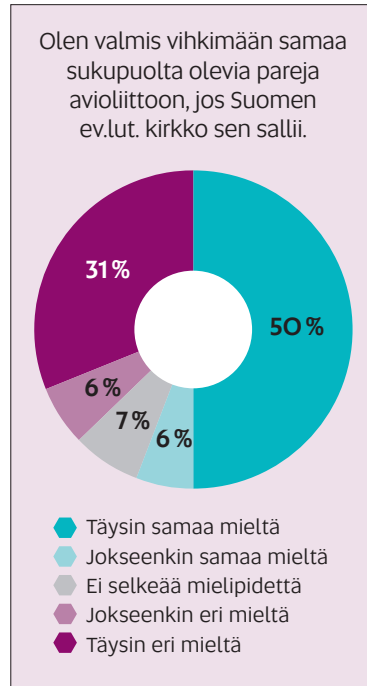
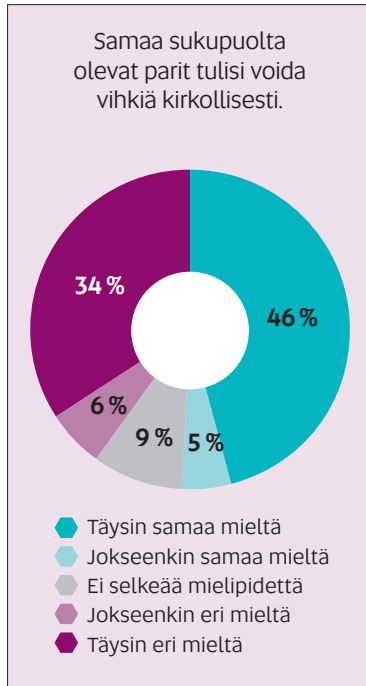
Kirkossa vallitsee tällä hetkellä monenlaisia käsityksiä ja toiveita avioliitosta.

olevansa jokseenkin tai täysin eri mieltä väitteen kanssa, jonka mukaan rekisteröity parisuhde olisi homoseksuaaleille avioliittoa parempi parisuhteenmuoto. Jo näiden kahden kysymyksen valossa on selvää,

että tutkimusaineistossamme papin näkemykset samaa sukupuolta olevien avioliitosta jakaantuvat.

Teologisesti aineistossamme mielenkiintoisinta ovat kirkollista avioliittoon vihkimistä ja avioliiton siunaamista koskevat kysymykset. Puolet (52 %) papeista on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väitteen kanssa, jonka mukaan samaa sukupuolta olevat parit tulisi voida vihkiä kirkollisesti. Papeista 40 prosenttia ajattelee, ettei kirkollista vihkimistä tulisi avata samaa sukupuolta oleville pareille. On huomattavaa, että ainoastaan vajaa kolme prosenttia papeista ei osaa sanoa, tulisiko vihkimistä sallia ja vain kuusi prosenttia on väitteestä toisaalta samaa, mutta toisaalta eri mieltä. Näin ollen enemmällä kuin yhdeksällä papilla kymme-

Pappien (N = 534) vastaukset väitteisiin

nestä on näkemys asiaan. Kuitenkin omantunnonvapautta vihkimiskysymyksessä kannattaa peräti kolme neljäsosaa (78 %) papeista siinä tapauksessa, että kirkko sallii parien kirkollisen vihkimisen. Vain kahdeksan prosenttia papeista ajattelee, ettei papilla tule olla vapautta valita, vihkiikö hän samaa sukupuolta olevat parit vai ei.

Samaa sukupuolta olevien avioliiton siunaaminen saa hieman vihkimistä enemmän kannatusta pappien keskuudessa. Papeista 59 prosenttia kannattaa maistraatissa solmitun avioliiton kirkollista siunaamista. Suurin osa siunaamista kannattavista papeista perustelee näkemystään joko teologisilla tai

Vastaajien ikä ei juurikaan selitä vihkimis-halukkuutta.

ihmisoikeudellisilla argumenteilla. He kokevat siunaamisen kutsumukseksi ja ajattelevat, ettei heillä ole valtaa kieltäytyä siunaamasta. Heidän mukaansa jokainen ihminen on Jumalan edessä samanarvoinen ja siksi jokaisella siunausta pyytävällä

on oikeus saada Jumalan siunaus. Kolmannes papeista vastustaa samaa sukupuolta olevien avioliiton kirkollista siunaamista. Valtaosa heistä perustelee näkemystään teologisesti. Heidän mukaansa samaa sukupuolta olevien avioliitossa eläminen on Jumalan tahdon vastaista eivätkä he voi kuvitella siunaavansa sellaista, mitä Jumala ei ole luvannut siunata.

Kirkon vihkioikeudesta luopuminen ei saa papeilta kannatusta. Ainoastaan viidennes papeista pitää sitä täysin tai jokseenkin hyvänä vaihtoehtona. Yli puolet (54 %) papeista vastustaa vihkioikeudesta luopumista. Viidesosa papeista on toisaalta samaa ja toisaalta eri

mieltä väitteestä, jonka mukaan kirkon tulisi luopua vihkiöikeudestaan.

Lähes joka viides pappi valmis vihkimään jo nyt

Tutkimusaineistomme mukaan hieman yli puolet papeista kannattaa samaa sukupuolta olevien kirkollista avioliittoon vihkimistä ja samalla avioliiton siunaamista. Huomattavaa on, että viidennes (18 %) papeista kertoo olevansa valmiita vihkimään samaa sukupuolta olevia avioliittoon myös siinä tapauksessa, että kirkko ei sitä sallisi. Yli puolet (56 %) papeista ovat valmiita vihkimään siinä tapauksessa, jos kirkossa virallisesti päätetään alkaa vihkiä samaa sukupuolta olevia pareja.

Vastaajien taustatekijät selittävät alustavan analyysin mukaan paljon sitä, miten halukkaita papit ovat vihkimään samaa sukupuolta olevia avioliittoon. Naiset sekä Helsingin ja Espoon hiippakunnan papit ovat selvästi keskimääräistä halukkaampia toimimaan vihkipappeina samaa sukupuolta oleville. Evankelisesta, lestadiolaisesta tai viidenestä herätysliikkeestä paljon vaikutteita saaneet sekä Oulun hiippakunnan papit ovat keskimääräistä haluttomampia vihkimään samaa sukupuolta olevia avioliittoon. Hieman yllättäen vastaajien ikä ei juurikaan selitä vihkimishalukkuutta.

Saamamme palautteen perusteella aihe on tärkeää tutkia. Aihe herättää papeissa monenlaisia tunteita, mikä tutkijan näkökulmasta tekee tutkittavasta ilmiöstä entistäkin mielenkiintoisemman. Määrällisen aineiston pohjalta tehtävä tutkimus on tarkoitus julkaista vuoden sisällä. Laura Kallatsan väitöskirja, jonka pääaineistona ovat pappien vapaat vastaukset, ilmestyy jonkin verran myöhemmin. X

Vielä ehdit!

KIRKON johtamisforum

18. - 19.1.2018

Tervetuloa Helsingin Kallioon kuuntelemaan, keskustelemaan ja tapaamaan muita kirkon kentän esimiehiä ympäri maan.

Kehity itse ja kehitä kirkon johtamista!

Alustajina muun muassa

- piispa **Teemu Laajasalo** / avaus
- markkinoinnin asiantuntija **Ville Tolvanen** / Digitalist Network
- liiketoimintajohtaja **Siina Saksi** / Terveystalo
- vapaaehtoisasiantuntija **Tapani Tulkki** / SPR
- kirkon toiminnan/hallinnon ykkösasiantuntijoita

Ilmoittautuminen 18.12. mennessä:
seurakuntaopisto.fi/johtamisforum
tai kirkkopalvelut.fi

Järjestäjät:

Kirkkopalvelut / Seurakuntaopisto
Kirkkohallitus
Kirkon akateemiset AKI
Kirkon Hallintovirkamiehet
Kirkon alat

Jää jatkoille:

SOVINTO 100 -viikonloppussa
19. - 21.1. Kallion kirkossa juhlistetaan Kirkkopäivien 100-vuotista taivalta. Katso lisää: sovinto100.fi

Löytöretkiä

Musiikillisilta tutkimusmatkoilta voi löytää elinikäisiä ystäviä.

MARKO HAKANPÄÄ

JOHTAVA KANTTORI, TURUN MIKAELINSEURAKUNTA

Vuosia sitten ostin nettihuutokauppa Ebayn kautta Amerikasta vanhoja nuottivihkoja, joilla on kuvaavia nimiä kuten "The Organist" ja "The Organ Portfolio". Ne ovat joka toinen kuukausi ilmestyviä, tilattavissa olevia aikakauslehtiä, jotka sisältävät ilmestymisajankohtansa kirkkovuoden aiheisiin liittyvää musiikkia. Kyseiset nuottilehdet ovat ilmestyneet 1800-luvun lopulta asti, ja vanhimpia saa netistä ilmaiseksi nuottisivusto IMSLP:stä. "The Organist" on tarkoitettu aloittelijoille ja harrastajille, joita suurin osa Amerikan urkureista onkin. Harva siellä kirkkomuusikon työllä elää.

Lehtien musiikki on osoittautunut hyvin käyttökelpoiseksi. Musiikkia on niin konsertteihin, jumalanpalveluksiin kuin toimituksiinkin, ja melko varmaa on, ettei kappaleita ole soitettu Suomessa aiemmin. Lienenkin soittanut monta Suomen ensiesitystä.

Yli sadan vuoden ilmestymisaika tuo näkyviin liturgisen urkumusiikin muuttumisen Amerikassa. Nauutin eniten 30–40-luvun siirappisista sävelmistä, joiden tyylistä tulevat mieleen Chaplinin elokuväsävelmät. Kappaleilla on hienoja nimiä, kuten "Kukkaishartaus", "Aamu-usva" tai "Alttarililjat". Kuten aikoinaan ooppera innoitti messumusiikin säveltäjiä ja urkureita Italiassa ja Ranskassa, niin Amerikassakin kirkkomusiikin muotivirtaus seurasi näyttämömusiikkia. Tämä imelä tyyli väistyi 60-luvun loppua kohti.

Musiikillisia löytöjä

Ihanan amerikkalaisen käyttömusiikin ohella toinen merkittävä "löytöni" on hollantilainen virsipohjainen urkumusiikki, tyyli, johon omat improvisaationi ja sävellykseni perustuvat. Vuosia sitten eräs tuttavani tutustutti minut säveltäjä-urkureihin, joiden virsifantasiat suorastaan pursuavat iloa ja riemua, tai toisaalta kaihoa ja kau-

neutta. Barokin ankariin koraalimuunnelmiin tottuneille korvilleni hämmästyks oli suuri: miten virsistä voi saada irti jotain noin hauskaa tai koskettavaa? Siitä alkoi toinen tutkimusretkeni Suomessa täysin tuntemattomaan musiikkiin. Muutama minua inspiroinut hollantilainen urkuri on sittemmin konsertoinut virkapaikassani, onpa antanut vähän opastustakin.

Urkuvideoita Youtubeen

Vuonna 2001 perustin nettiin häämusiikkisivut, tarkoituksena tarjota mahdollisuus kuunnella tavallisimpia häämarsseja ilman, että minun piti mennä kirkkoon niitä joka parille erikseen esittelemään. Häämusiikkisivuilla olen voinut tehdä tutuksi hieman erikoisempiakin vaihtoehtoja, mutta muun kuin häämusiikin esittelyyn piti keksiä muita keinoja. Kotisivujen palvelintila alkoi loppua, joten päätin kokeilla

”
Miten virsistä
voi saada irti
jotain noin
hauskaa tai
koskettavaa?

Youtubea. Huomasin, että koulutetut urkurit soittivat youtube-videoiltaan vaikeita ja suuria kappaleita, ja ajattelin, että voisi olla virkistävää, jos koulutettu urkuri soittaisikin helppoja kappaleita. Niinpä nauhoitin muutaman pikkukappaleen, ja niiden saaman palautteen myötä innostuin nauhoittamaan lisää, niin että urkuvideoitani on Youtubessa

nyt 378. Eivät kaikki toki helppoja kappaleita ole, mutta enimmäkseen kyse on pikkukappaleista, joita ei näe urkufestivaalien konserttiohjelmissa.

Minua puhuttelevalla amerikkalaisella ja hollantilaisella musiikilla on yksi yhteinen tekijä: enemmistö säveltäjistä on yhä elossa. Kuulemma suomalaisissa urkukonserttiohjelmissa on vain vähän uutta musiikkia. Kun olen selannut omia ohjelmiani eri vuosilta, olen todennut, että 70–100 % konserttieni säveltäjistä on yhä elossa. Silti yksi musiikin laji loistaa täydellisesti poissaolollaan kaikesta mitä teen, nimittäin sävelkieleltään moderni taidemusiikki. En vain kestä kuunnella saati harjoitella sitä. Miksi minun pitäisikään, soittakoot ne jotka siitä pitävät. ✕

KIRJOITTAJA ON VUODEN KANTTORI 2017.

*Katso jälleen palvelijasi puoleen,
sinä armollinen Jumala, auta minua.*

Ps. 31:16

Siunaavan katseen kaipaus

Ihmisen peruskaipaus on tulla kokonaan rakastavasti nähdyksi. Varhaisen, riittävän hyvän vuorovaikutuksen muisto, tai vaille jäämisen kipu, ovat meissä läsnä vielä aikuisuudessa, myös työn maailmassa. Kun ihmisyyteen kuuluvat liittymisen ja nähdyksi tulemisen tarpeet otetaan vakavasti työyhteisöä kehitettäessä, strategiatyö koskettaa myös tunteita. Samalla oma identiteetti työyhteisön jäsenenä vahvistuu ja työyhteisöön kätkeytyvä osaaminen, lahjat ja hyvä vuorovaikutus tulevat näkyviksi. Hyväksyvän katseen valo on syvimmiltään hengellinen kokemus.

JUHA TANSKA

KIRKKOHERRA, HAMINAN SEURAKUNTA

KUVA: **SEPPO J. SIRKKA**

Työyhteisöjen kehittäminen ja erilaiset strategia-prosessit ovat viimeisten parinkymmenen vuoden aikana kulkeneet ylhäältä johdetuista, teknisistä ja byrokraattisista malleista kohti työyhteisön identiteettiä rakentavaa ja sen joista jäsentä osallistavaa toimintaa. Samalla kun kehitetään työtä ja selkiytetään perustehtävää, raken-

netaan myös hyvää työilmapiiriä ja uudistetaan toimintakulttuuria. Yksi työyhteisöidentiteettiä rakentava, osallistava työtapa on taide- ja sosiaalikasvattaja **Miina Savolaisen** kehittämä voimauttava valokuva.

Menetelmänä voimauttava valokuvaus sijoittuu sosiaalipedagogiikan alueelle. Se soveltaa valokuvan terapeuttisia mahdollisuuksia kasvatuksen, sosiaalityön ja työyhteisö-

jen kehittämisessä. Työskentelyssä yhdistyvät käytännön toiminta, teoria ja yhdessä oppiminen. Puhe menetelmästä on toisaalta harhaanjohtava. Perimmältään kyse on toisen myötätuntoisesta kohtaamisesta. Parikuvaaminen, albumikuvien katseleminen ja kuvakokemusten yhdessä jakaminen koskettavat hetkitäin ihmisen peruskaipausta tulla rakastavasti nähdyksi.

Juha Tanska on soveltanut voimauttavan valokuvan menetelmiä miesvaltaisella alalla paperiteollisuudessa, seurakunnan työyhteisöissä, koulutuksen välineenä ja omassa lähipiirissä.

Minä ja se vai minä ja sinä?

Hyväksyvän katseen filosofian juuret kulkevat osin kahteen juutalaiseen filosofiaan, **Emmanuel Levinasiin** ja **Martin Buberiin**. Buberin ajattelussa maailma ilmenee ihmiselle kaksitahoisena, toisaalta minä–sinä ja toisaalta minä–se-suhteena. Minä–se -suhde perustuu erillisyyteen, erotteluun subjektin ja objektin välillä. Toinen ihminen on minulle se. Esimerkiksi johtamispuheessa työntekijä näyttäytyy vain resurssina tai kustannuseränä.

Ihminen joutuu näkemään vai-vaa voittaakseen itsessään olevan taipumuksen esineellistää toinen ihminen. Ihmisenä kasvamisen yhtenä haasteena on tunnistaa itsessään mahdollisuus minän ja sinän kohtaamiseen, sellaiseen kohtaamiseen, jossa toinen on minulle salaisuus.

Luopuminen tietämästä toisen puolesta eroaa mahdollisimman pitkälle esineitä koskevasta, luontaisesta suhtautumistavastamme toiseen. Kun ihminen asettaa

Perimmältään kyse on toisen myötätuntoisesta kohtaamisesta.

Katse antaa kosketukselle muodon.

välineelliset pyyteensä kontrolliin, piirtyy näkyviin autenttinen, inhimillinen sinä. Sinän kohtaaminen on Buberille myös transsendenttinen kokemus.

Katse itsekokemuksen perustana

Psykoanalyttinen perinne avaa voimauttavaan valokuvaukseen filosofista erittelyä syventävän näkökulman. Psykoanalyttikko **Pirkko Siltala** toteaa, että vauvan varhaisin ”olemassaolon valtakunta” on kosketuksen ja liikkeen valtakunta. Kehittymässä olevan itsekokemuksen luojana ovat ruumiilliset, erityisesti ruumiin pinnalla syntyvät aistimukset: kosketus, paineen tunteet, kipu, lämpö ja niiden tuottamat rytmisyyden kokemukset.

Valokuvauksen ja arvostavan katseen merkityksen kannalta kiinnostavaa on se, että kosketuksen jälkeen heti seuraavaksi perustavimpana itsekokemuksen syntyy vaikuttavana aistimuksena tulee katse. Katse antaa kosketukselle muodon. Siltala pitää katseesta tulevaa valoa ruumiillisena kokemuksesta. Kasvoista, katseesta ja silmistä tulee tärkeä olemassaolon ja itsekokemuksen ylläpitäjä: ”Minut nähdään, olen.”

Ihmiskunnassa on jo varhain tunnistettu rakastavan katseen voima, ja toisaalta häpeän tunne, joka aiheutuu toisen kasvojen kääntymisestä itsestä pois. Raamatun yhtenä juonteena kulkee Jumalan siunaavan katseen kaipaus. Alussa lainatun psalmin 31 jakeeseen sisältyy heprean tekstissä kielikuva Jumalan loistavista, valoa hohtavista kasvoista. Rukoilija pyytää: ”Loistakoot kasvosi palvelijallesi.” Samoin kuin Herran siunauksen toivotuksessa, rukoilija pyytää, että Jumala antaisi siunauksensa ihmiselle, ”kirkastaisi hänelle kasvonsa”. Kun puhumme kasvoista ja katseesta, kyse on tässä yhteydessä paljon satunnaista katsahtamista tai hetkellistä näkemistä syvemmästä kohtaamisesta. Koko ihmisen olemus tulee rakastavaan valoon.

Martti Luther tarkastelee Jumalan ihmiseen suuntautuvaa siunaavaa katsetta erityisesti Magnificat-hymnin (Lk. 1:46–55) selityksessään. Marian valitseminen Jeesuksen äidiksi kertoo Lutherin mukaan perimmältään siitä, miten Jumala katsoo armahtaen ja siunaten syvyyteen, siihen mikä on itsessään köyhää ja halveksittua ja kääntää näin ylösalaisin tämän

maailman arvojärjestykset. Metaforana ihmisen alhaisuuteen katsova Jumalasta näemme jouluseimen.

Katseen ja kuvan käyttäminen työyhteisökulttuurin ja toiminnan kehittämisen välineinä on voimakas siksi, että se koskettaa ihmisen peruskaipausta. Läsä on myös hengellinen ulottuvuus. Työtapa vaatii opettelua ja herkkyyttä.

Yhdessä katsomisen ja kuvaamisen keinoin voidaan nostaa näkyviin työyhteisöön, luottamushenkilöihin ja seurakuntalaisiin kätkeytyvää hyvää. Myös viestinnässä valokuvalla voidaan vahvistaa sitä, että kristinusko saa kullakin paikkakunnalla seurakuntalaisten kasvot.

Olen soveltanut voimauttavan valokuvan menetelmiä miesvaltaisella alalla paperiteollisuudessa, seurakunnan työyhteisöissä, koulutuksen välineenä ja omassa lähipiirissä. Osallistujien rohkaiseva palaute, kuvien katselemisen ja kuvien herättämien tunteiden sekä ajatusten intensiivisyys ovat hämmästyttäneet yhä uudelleen. Tuntuu, että tutkimusmatkaa täytyy jatkaa. ✕

KIRJOITTAJA ON
VUODEN PAPPI 2017.

Jumala on vanhalle papillekin hyvä

JUHA KAUPPINEN
TAMPERE

Kun jäin eläkkeelle, tein päätöksen, että en ole käytettävissä toimituspappina. Vuosien kuluessa olin suuressa seurakunnassa kesäaikaan hoitanut paljon häitä ja ristiäisiä ja tullut siten monien perhepapiksi. Minusta oli vaikea kuvitella, että päättäisin, kenen perhepappina jatkan ja kenen en. Saarnaamista-kin vieroksuin monta vuotta. Nyt saarnavuoroja on tullut muutama vuodessa ja olen suunnattomasti nauttinut, kun saarnaa on voinut valmistella monta kuukautta.

Meille Pirkko-vaimoni kanssa on tullut läheiseksi kotiseurakuntamme iltamessuyhteisö. Sen erilaisissa tehtävissä olemme olleet mukana. Iltamessuyhteisömme on paitsi kiinteä osa Messukylän seurakuntaa myös osa ns. kohtauspaikkojen verkostoa. Yhteisön elämässä on maltillisella karismaattisuudella ja ylistyksellä näkyvä osa. Ne olivat aluksi vähän vieraan tuntuisia, mutta ovat vähitellen vie-

neet mukanaan. Tärkeää itselle on, että jumalanpalvelusyhteisö ravitsee hengellisesti.

Eläkevuosina olen uudelleen rakentanut vahvat siteen Etiopian Mekane Yesus -kirkkoon. Nyt ne konkretisoituvat Hosainan teologisessa seminaarissa. Olin siellä useampana vuonna kolme kuukautta opettajana ja edelleenkin mieli tekee palata. Sairastuttuani verisyöpään kymmentä päivää pidempi poissaolo suomalaisen terveydenhuollon parista ei kuitenkaan ole mahdollista. Siksi osakseni on tullut koota tukijoita seminaarin stipendiohjelmaan ja ohjata seminaaria kohti itsekannattavuutta. Se on ollut sekä haastavaa että palkitsevaa. Nuorten kirkkojen tarpeesta pyrkiä itsekannattavuuteen puhutaan paljon, mutta käytännön tekoja on kovin vähän.

Olen pikkupojasta asti ollut postimerkkien keräilijä. Viisi vuotta sitten tein perusteellisten selvitysten ja perheneuvottelujen jälkeen elämäni postimerkkikaupat. Ostin kirjeenvaihtokavereita välittäneen turkulaisen firman kirjekuorikokoelman. Siinä oli kirjoja kaikkialta maailmasta yhteensä noin kahdeksan miljoonaa kappaletta. Poikani toi ne Tampereelle neljällä kuorma-autolla. Vaikka kirjoja on edelleen läh-

tenyt suurina erinä kauppiaille aina Yhdysvaltoja ja Australiaa myöten, on minullekin jäänyt plarattavaa niin paljon kuin suinkin jaksan, ehdin ja viitsin. On ollut mukava tehdä monta keräilijää onnelliseksi. Ihmetelyä on riittänyt, kun on selvinnyt, mitä kaikkea postimerkkien keräilijät itse asiassa keräävät.

Postimerkkeilyn oma erikoisalani vie Etiopiaan, kuinkas muuten. Näyttelykokoelmani on kiertänyt viime vuosina ympäri maailmaa, ja se on kilpailuissa arvostettu parhaaksi Etiopian postimerkkikokoelmaksi, mitä koskaan on tehty. Siinä postilähetysten avulla kerron postinkulun historiaa Etiopiassa 1840-luvulta vuoteen 1908, jolloin Etiopiaan avattiin kansainvälisen yhteisön hyväksymä postilaitos.

Mainitsin edellä jo ohimenneen verisyövästäni. Ensimmäinen elin-aikaennuste oli kuusi kuukautta. Sen kuultuani taivas tuli tosi lähelle, 180 päivän päähän. Lääkehoito on pitänyt taudin etenemisen kurissa ja olen voinut elää suht' normaalia elämää. Olen ihmetellyt sairastumisen seurauksia; ei katkeruutta eikä turhan tuntuista kysymyksiä. Ilo ja kiitollisuus kaikesta, missä olen saanut olla mukana, on täyttänyt mielen. Jokainen uusi päivä on aamulla herätessä suuri Jumalan lahja ja hänen antamansa mahdollisuus. Suuri lahja on ollut siinä, että vanha pap-pikin on Jumalansa edessä saanut kokea hengellistä uudistumista ja voimaantumista. ✕

Tärkeää on, että
jumalanpalvelusyhteisö
ravitsee hengellisesti.

KIRJOITTAJA ON ELÄKKEELLÄ
OLEVA MESSUKYLÄN KIRKKOHERRA,
PAPPISLIITON JA AKIN AIEMPI
PUHEENJOHTAJA.

NÄKÖKOHTIA LÄHETYSTYÖHÖN

Lähetyksen ja messun suhteesta

Monet asiat ovat muuttuneet lähetystyön tekemisessä, vaikka työ perusteiltaan on samaa kuin ennenkin. Dosentti Risto A. Ahonen pohtii, miten nämä muutokset vaikuttavat kirkon olemuksen ja sen tehtävän uudelleen arviointiin.

RISTO A. AHONEN
DOSENTTI, TAMPERE

Professori **Kari Enquist** piti 4.6.2017 radiokolumnissaan tieteen luottavuuden eräänä mittarina sitä, että tiede korjaa omat virheensä. Samassa yhteydessä hän väitti, että Jumalaan uskovat syylistyvät epärehellisyyteen, kun eivät suostu luopumaan omista uskomuksistaan eivätkä kykene tarkistamaan näkemyksiään. Hänen esimerkkinsä tulivat uskonnon ääri-ilmiöistä, eikä kuulijalle tullut aivan selväksi, pitikö hän väittämänsä perusteella ylipäänsä kaikkea uskoa Jumalaan epärehellisenä.

Jos jokin on kristilliselle kirkolle ominaista, niin juuri kirkon uudistumisen tarve ja suunnantarkistus. Kirkkoa koskeneessa keskustelussa on keskeisintä viime aikoina ollut juuri kysymys siitä, miten kirkko uudistuu.

Uudistumiskeskustelussa ovat polttaviksi kysymyksiksi nousseet ne muutokset, jotka koskevat messua ja lähetystyötä. Kumpaan on usein arvioitu väärin perusteiden, eikä ole nähty sen yhteyttä Jumalan olemukseen. Jumalanpalveluselämässä tuloksia mitataan tilastoilla, joiden perusteella tehdään päätelmät kokeilujen onnistumisesta. Mutta entä jos nämä kaksi asiaa, lähetyksen ja messu, liittyvätkin läheisemmin yhteen kuin mitä olemme kuvitelleet. Tätä problematiikkaa voidaan avata kristinuskon asemassa tapahtuneesta muutoksesta käsin.

Lähetystyö jatkuu edelleen maan ääristä maan ääriin saakka, vaikka maan ääret on jo maantieteellisessä mielessä tavoitettu. Työ on perusteiltaan samaa kuin ennenkin. Pyhä Henki kutsuu työhön ja lähettää eri

puolille maailmaa työntekijöitä ja kutsuu lähettäjäksi uskollisia ystäviä. Monet asiat ovat kuitenkin lähetystyön tekemisessä muuttuneet. Nämä muutokset pakottavat arvioimaan uudelleen sen, mitä kirkko on olemukseltaan ja mikä on sen tehtävä maailmassa.

Lähetyksen retoriikan uskottavuus

Kirkon missionaarisuutta hämärtää työntekijäkunnan ja jäsenten vanhat asenteet. Kristinuskon asemassa tapahtuneet muutokset ovat olleet niin nopeita ja yllättäviä, ettei niiden perässä ole pysytty. Vanhoihin asenteisiin juuttuminen näkyy mm. siinä, että kirkkomme lähetyksen retoriikka on jäänyt vanhentuneen kristikunta-ajattelun näkymiin. Lähetyksestä puhutaan ikään kuin länsimaiset kirkot olisivat edelleen

ainoita lähetettäviä kirkkoja ja lähetystyö nähdään vain yhtenä työmuotona.

Vanhentuneen lähetysretoriikan käyttö johtaa siihen, ettei monia suuria muutoksia maailmanlähetyksessä ja kirkkojen piirissä tunnisteta. Onneksi meillä on tullut yleiseen kielenkäyttöön tästä muutoksesta viestiviä uusia käsitteitä, kuten ilmaisut lähetys *'lähellä ja kaukana'*, *'kaikkialta kaikkialle'*, *'koko evankeliumi koko maailmalle'*, *'kaukainen lähimmäinen'*. Nämä ilmaisut korostavat lähetymisen kokonaisvaltaisuutta ja kaikkialle ulottumista.

Länsimainen lähetys on syntynyt ns. vapaaehtoisuudelle kirkkojen pysyessä siitä syrjässä. Lähetysseurat ovat syntyneet valvutuneiden yksittäisten kristittyjen aloitteellisuudesta. Tosin meillä Suomessa kirkko ja laaja kansalaismielipide pitivät aikanaan Lähetysseuran perustamista kansallisena kunnia-asiana. Lähetysjärjestöt ovat tehneet valtavan työn toimiessaan kirkon lähetystyön kanavina.

Kirkon/seurakunnan lähetystyö ei voi kuitenkaan pysyvästi rakentua niin, että seurakunnan lähetystyö jää yksin järjestöjen pistemäisiin vierailuihin sekä sen toiminnan ja lähetysten tukemiseen. Seurakuntien ja järjestöjen tulisi yhdessä miettiä, miten seurakuntien omaa lähetystyötä voitaisiin suunnitella ja kehittää ja käyttää edelleen järjestöjen asiantuntemusta hyväksi.

Lähetävä ja vastaanottava kirkko

Kirkossamme on laadittu monia ansiokkaita mietintöjä kirkon lähetystyön kehittämisestä. Paljon on tehtykin ja paljon on vielä tehtävää, mutta voi olla, että aika ajaa joidenkin ratkaisemattomilta näyttävien

ongelmien ohi ja lähetystyön maailmanlaajat näkymät muuttavat esityslistaa.

Mielestäni kirkon lähetystyön kehittämisen painopiste on siirtymässä monista syistä paikallisseurakunnan elämään. Siihen johtaa mm. lähetymisen vastavuoroisuus. Jokainen kirkko on sekä lähetävä että vastaanottava kirkko. Paljon puhuttu lähetymisen kahdensuuntainen liikenne (reverse mission) ei ole vain elävöittänyt lähetäjämaahan ja kirkon elämää, vaan raivannut tietä hengelliselle uudistukselle ja johtanut vielä pitemmälle. Korealaiset, kiinalaiset, nigeriläiset ja monet muut kolmannen maailman kristityt ovat kuulleet Pyhän Hengen kutsun lähteä lähetystyöhön Eurooppaan. Lähetymisen vastavuoroisuus ja etelän ja idän kirkkojen esittämä missionaarinen haaste kohdataan juuri paikallisseurakunnassa.

Vanha lähetysretoriikka hämärtää myös sen näkemistä, miten lähetymisen keskihakuiset voimat

Alueellisten rajojen sijasta lähetystyön rajat löytyvät uskon ja epäuskon väliltä.

korostuvat väistämättä ulospäinsuuntautuvan työn ohella. Lähetymisen perusmuotona jumalanpalvelus tulee missionaarisena kokoontumisena korostumaan, mikä johtuu mm. lähetymisen muuttuneesta suunnasta.

Vanha lähetysnäkemys perustui alueelliseen ajatteluun, jossa kristikunnan ja pakanamaailman välille vedettiin raja. Tällainen alueellinen lähetysajattelu on tehnyt tilaa realistiselle näkemykselle siitä, että koko maailma on yhtä aikaa lähetyskenttänä. Alueellisten rajojen sijasta lähetystyön rajat löytyvät uskon ja epäuskon väliltä ja kunkin maan ja alueen sisällä voi olla sekä konkreettisia lähetystyön kohteita että vahvoja kristillisiä tukikohtia.

Kiinan ja Intian historia osoittaa havainnollisesti sen, miten keinokeinoista on yrittänyt vetää rajaa

kristillisten maiden ja pakanamaiden välille. Molemmissa maissa lähetystyöntekijöiden tarve on suuri, mutta toisaalta molemmat maat kuuluvat niiden maiden joukkoon, joissa on eniten kristittyjä, Kiinassa ilmeisesti jo yli 90 miljoonaa, Intiassa 65 miljoonaa.

Intian kristillinen perinne Tuomas-kristittyjen ja Itä-Syyrian kirkon lähetystyön tuloksena ulottuu ensimmäisille vuosisadoille. Kiinassa Itä-Syyrian kirkon munkit tekivät lähetystyötä ja perustivat seurakuntia vuodesta 635 lähtien melko vapaasti lähes parin sadan vuoden ajan aikana, jolloin Suomen niemellä ihmiset saivat elantonsa vielä erä- ja pyyntikulttuurista. Molemmilla, Kiinalla ja Intialla, tulee ilmeisesti olemaan merkittävä rooli kristillisessä lähetystyössä.

Valona kansoille

Paikallisseurakunnan missionaarin rooli tulee vahvistumaan sen takia, koska lähetys ei ole tulevaisuudessa vain ulospäin suuntautuvaa toimintaa, vaan myös uskon ja seurakunnan keskustaan hakeutuvaa.

Sana lähetys on kärsinyt inflaation, sen käyttöön on turruttu ja se nähdään vain tiettyjen ihmisten harrastuksena. Mutta siinä on kuitenkin pohjimmitaan kysymys uskon olemuksesta, lahjasta, joka voimaannuttaa kristityn. Johanneksen evankeliumin mukaan lähetys nousee itse Jumalan olemuksesta, Kolminaisuudesta, siitä että Isä lähetti Pojan maailmaan (Jh. 17:18) ja Isä ja Poika Pyhän Hengen (Jh. 20:21–23). Meille uskottu lähetys on jatku-moa Pojan ja Pyhän Hengen lähettämiseksi maailmaan. Käytännepä mitä sanoja tahansa tosiasia on se, että kirkon elämä on lähetettynä elämistä ja jokainen Kristuksen seuraaja on tehty osalliseksi uuden elämän todellisuudesta ja voimista sekä valtuutettu Kristuksen lähettämäksi maailmaan.

Paikallisseurakunnan merkitys lähetyksessä on tullut entistä tärkeämmäksi myös siitä syystä, että lähetysten perusmuoto on uskottu sille. Lähetysten perusmuotona jumalanpalvelus ja kristittyjen uskontodistus eri muodoissaan muistuttaa Israelin kansalle aikanaan annettua tehtävää toimia valona kansojen keskellä eli, osoittaa, miten elävää Jumalaa palvellaan ja ylistetään. Tämä tehtävä on kiteytetty hyvin mm. Jesajan kirjan kohtaan 43:10–12. Jumalan puhutteluun sisältyy kehoitus: ”Teidän tulee tuntea minut ja uskoa minuun, ymmärtää, kuka minä olen.”

Todistajana oleminen merkitsee jatkuvaa oppimista ja syventymistä Kristuksen tuntemisessa. Yhtä lailla on tärkeää paneutuminen lähetysten perusteisiin ja tilanteeseen maailmassa. Mitä enemmän meillä on vastuullisia tehtäviä, sitä paremmin

meidän tulee olla selvillä siitä, missä maailmanlähetyksessä mennään.

Seurat, erilaiset tapahtumat ja kokoukset eivät voi koskaan korvata jumalanpalvelusta. Sen ovat ymmärtäneet afrikkalaiset ja aasialaiset ystävämme, joiden kasvavissa seurakunnissa jumalanpalvelus on iloinen perhejuhla. Kun nykyisin valitetaan kävijämäärän vähentymistä seurakunnan jumalanpalveluksissa, laskevat tilastot osallistumisesta vievät ajatukset helposti väärille teille. Tilastot ovat tärkeitä, mutta ne kertovat usein vain osatotuuden. Monissa Euroopan maissa tyhjentyneet kirkot ovat täyttyneet maahanmuuttajista.

Loppujen lopuksi kävijämäärän suuruus tai pienuus sen enempää kuin ihmisten odotusten täyttäminen ei kerro jumalanpalveluksen merkityksestä paljoakaan. Aneemisuus on seurausta jostakin muusta kuin jumalanpalveluksesta. Näkökulma jumalanpalvelukseen muuttuu, jos sitä katsotaan Pyhän Hengen toiminnasta käsin. Kun ihmiset kaikkialla liikkuvat, matkustavat, muuttavat ja vierailevat, on tavattoman tärkeää, että paikkakunnalta löytyy paikka, jossa elävää Jumalaa palvellaan ja ylistetään. Se ei ole vain näyteikkuna, vaan paikka, jossa Jumala itse tulee lähelle kansansa kautta.

Nykyisin puhutaan paljon globaalista kirkosta. Se on todellisuutta, mutta siinä on merkittävää juuri se, että globaali kirkko voidaan kohdata konkreettisesti lähinnä paikallisseurakunnassa sanan ja sakramenttien osallisuudessa. Lähetys jatkuu ja työntekijöitä tarvitaan aina maan ääriin saakka, mutta paikallisseurakunta missio-naarisena perusyksikkönä on noussemassa suureen arvoon. ✕

Etchmiadzinin katedraali Armeniassa.

KANSANMURHAN JA DIASPORAN KIRKKO

Saksalainen kulttuurikriitikko Walter Benjamin kirjoitti, miten nykyhetkessä on jokainen historian kerros läsnä ja miten me heijastamme historiaan aina käsityksemme nykypäivästä. History is an everlasting now. Armeniassa tuo ajatus nousee esiin kaikkialla.

TIMO KORHONEN
HELSINKI

Armenian apostolisen kirkon Etchmiadzinin katedraalissa laulaa tenori kieltä, jota en lainkaan ymmärrä. Mutta jos kirkkolaulu voi olla jumalaista, niin tämä sitä on. Dialogin tarkkuus alttarin punaisiin pukeutuneiden pappien ja kirkon sivulla lau-

lavan kuoron välillä on häikäisevä. Parituntinen liturgia on yhtä aikaa keskittynyt ja väljä. Ihmiset liikkuvat, ottavat kännykkäkuvia, polvistuvat pyhien kuvien eteen, juttelevat ja keskittyvät rukoukseen. Mutta ilmapiiri sähköistyy heti, kun kirkon johtaja **Karekin II:n** johtama kulkue järjestäytyy keskikäytävällä.

Järjestyksessään 132. kaikkien armenialaisten katolikos tunkeutuu ihmismuurin läpi kohti alttaria ja siunaa ihmisiä yksitellen.

Armenia julisti kristinuskon valtionuskonnoksi ensimmäisenä maana. Vuonna 301 **Grigor Valontuoja** kastoi kunigas **Tridates III:n**, 12 vuotta ennen kristinuskon

Armenialaisten suhde kirkkoonsa on silminnähävän läheinen ja mutkaton.

tunnustamista Rooman valtakunnassa. Echmiadzinin katedraalia alettiin rakentaa jo 480-luvulla. Jos armenialainen kirkkorakennus on 1200-luvulta, se esitellään nuoreksi. Echmiadzinin kirkko rakennettiin paikalle, jossa Grigor Valontuoja näki Kristuksen laskeutuvan taivaasta ja koskettavan maata kultaisella vasaralla. Tapahtuma on tallennettu alttarin esirippuun.

Pappisliiton Armenian opintomatkalaisia taitavasti opastanut **Marianne Tillman** painottikin kertovansa legendoja. Ei ole varmaa, oliko Grigor Valontuoja tosiaan 13 vuotta vankina maakuopassa ja vapautui parannettuaan kuninkaan mielisairaudesta. Ja ottiko kuningas kasteen sen seurauksena. Ja onko kuoppa juuri se, jonka päälle Khor Virapin luostarin kappeli on rakennettu.

Silti laskeutuminen ahtaita portaita kuoppaan jättää mieleen syvän jäljen. History is an everlasting now.

Historia ja nykypäivä limittyvät Armeniassa

Mutta on varmaa, että vuonna 1915 alkaneessa ottomaanien toteuttamassa kansanmurhassa tapettiin noin 1,5 miljoonaa armenialaista. Tässä jos missä historia elää Armeniassa joka päivä. Jerevanin keskustan Cascades-puistossa on sadoista hevosenkengistä hitsattu hevosenmuotoinen taideteos. Sen merkityksen ymmärtää, kun tietää, että yksi ottomaanien käyttämä kidutustapa oli naulata armenialaismiesten jalkoihin hevosenkengät ja pakottaa heidät sitten loputtomille marsseille.

Historia ja nykypäivä limittyvät myös siinä, miten satoja tuhansia armenialaisia pakotettiin nykyisen Syyrian alueella olevaan Der ez Zorin erämaahan kuolemaan nälkään keskitysleireissä; samaan erämaahan, jossa juuri nyt taistellaan Isisin pesäkkeitä vastaan.

Armenialaiset muistelevat mielellään aikaa, jolloin maa ulottui nykyisestä Georgiasta Väli-merelle. Kansanmurhan jälkeen maassa oli vain 720 000 asukasta, Länsi-Armenia oli menetetty Turkille ja alue kutistunut kymmenenteen osaan.

Nyt Armeniassa on kolme miljoonaa asukasta, mutta diasporassa eri puolilla maailmaa heitä elää kahdeksan miljoonaa, eniten Venäjällä ja Yhdysvalloissa.

Kansanmurhan muistomerkki on rakennettu Jerevanin laitaman kukkulalle. Muistomerkin korkea piikki leikkaa ilmaa kuin veitsi, sen ytimessä 12 suurta betonilaattaa kurottuu ympyrässä ikuista tulta kohti. Ne kuvaavat 12 maakuntaa, jotka Armenia menetti Turkille. Keskellä tuli palaa 1,5 metriä muuta lattiaa syvemmällä muistuttamassa niistä 1,5 miljoonasta, jotka tapettiin. Viereisessä museossa on satoja valokuvia kansanmurhasta. Kuvat ovat julmia, liian pakahduttavia, jotta siellä voisi itse ottaa yhtään valokuvaa. Museon ulkopuolella armenialainen nainen istuu pää painuneena.

Suomi ei ole tunnustanut Armenian kansanmurhaa. **Tarja Halonen** on kyllä monen valtionjohtajan tapaan istuttanut puun läheiseen uhrien muistopuistoon. Ranska on pitänyt Turkin EU-jäsenyyden ehtona Armenian kansanmurhan tunnustamista.

KUVA: TIMO KORHONEN

Pappisliiton opintomatkalaiset Garnin temppelin portailla.

Diasporan haaste

Armenian apostolinen kirkko on maan perustuslaissa määritelty valtionkirkoksi. Siihen kuuluu yli 90 % väestöstä. Kirkon juurien nähdään olevan jo apostolien **Bartolomeuksen** ja **Taddeuksen** ensimmäisen vuosisadan lähetystyössä. Nykyisin maailmanlaajuinen diaspora asettaa suuren haasteen kirkolle. Papisto koulutetaan maan kahdessa seminaarissa. Kun vierailemme Sevanin pappisseminaarissa, yllättää sen tiukka sisäoppilaitoskuri. Opiskelijat pysyvät opiskeluajan tarkasti seminaarin seinien sisällä. Emme saa aivan suoraa vastausta siihen, miten nuori oppii sisäoppilaitoksessa toimimaan vaikkapa Los Angelesin sekulaarissa armenialaisseurakunnassa.

Armenian kirkolla on oma monimuotoinen liturgiansa, jonka papit oppivat pääosin korvakuulolla. Laulutaito onkin pääsyvaatimus seminaariin. Liturgista laulua opettavan vararehtorin polveileva laulunäyte on, jälleen, jumalaisen taitava.

Armenialaisten suhde kirkkoonsa on silmännähtävän läheinen ja mutkaton. Esimerkiksi kirkossa tapahtuviin kasteisiin osallistuu suku laajasti. Luostarit ovat pyhiinvaelluskohteita. Sitä ei ihmettele esimerkiksi Geghardin luolaluostarissa, jonka salin jälkikaiku kestää puoli minuuttia ja jota paikallinen kvartetti hyödyntää mestarillisesti.

Toistuvasti kuitenkin nousee kysymys siitä, voiko kirkko vaikuttaa maan äärimmäiseen epätasa-arvoisuuteen ja valtaisiin tuloeroihin. Jerevanin kaduilla näkee enemmän prameita mersuja kuin missään. Oligargit ja mafiosot pitävät maan talouselämää hallussaan, ja demo-

Matkalaiset osallistuivat messuun Etchmiadzin kirkossa.

kratia on 26 vuoden itsenäisyyden jälkeen vielä heikko. Tähän haasteeseen kirkko ei taida pystyä vastaamaan. Tässä näkynevät kirkon neuvostovalan ajan kokemukset.

Matkan toiseksi viimeisenä päivänä yksi legenda tulee näkyväksi, kun yöllinen hiekkamyrsky puhdistaa ilman. Paikassa, jossa edellisinä päivinä oli vain harmaa tai-vas, näkyy armenialaisten pyhä

Ararat-vuori. Yli viiteen kilometriin kohoava lumihuippu on kuitenkin Turkin puolella, armenialaisten tavoittamattomissa. Legenda mukaan Nooan arkki pysähtyi vedenpaisumuksen jälkeen Ararat-vuorelle. Pysähtyikö tosiaan, legenda, vai everlasting now? ✕

KIRJOITTAJA ON TAITEEN TOHTORI, ELOKUVAOHJAAJA JA PASTORI.

KUVA: TIMO KORHONEN

ETENEn kannanotto eutanasiasta keskustelun pohjaksi

Eutanasiaa koskeva keskustelu tulee lisääntymään eutanasiain käsittelyn edetessä eduskunnassa. Kirkon työntekijöiden olisi hyvä osallistua keskusteluun yleisesti käytettävän argumentaation käsittein. Merja Hållfast referoi ETENEn uutta kannanottoa eutanasiasta.

MERJA HÅLLFAST
SAIRAALAPASTORI, HELSINGIN
SEURAKUNTAYHTYMÄ

Syksyllä 2016 julkistettiin kansalaisaloite, jonka tavoitteena oli saattaa eduskunnan käsiteltäväksi ehdotus eutanasian laillistamiseksi. Eduskunta on käynyt asiasta lähetekeskustelun ja siirtänyt sen sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietintöä varten.

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE julkaisi 26.9.2017 kannanotton eutanasiasta. Lausunto on luettavissa ETENEn kotisivuilta www.etene.fi

ETENEn toiminta on lakiin perustuvaa, ja se toimii potilaan ja asiakkaan perusoikeuksien sekä hyvän hoidon, hoivan, palvelun ja kohtelun edistämiseksi sosiaali- ja terveysalalla.

Lähtökohdat

Kannanotto alkaa käsitteiden määrittelyllä; mitä tarkoitetaan termeillä *eutanasia*, *avustettu itsemurha*, *palliativinen hoito*, *saattohoito*, *palliativinen sedaatio*, *hoitolinjaus*, *hoitolupaus* ja *hoidon rajaaminen*. Joskus elämää pitkittävästä toimenpiteistä ja hoidoista luopumista on kutsuttu passiiviseksi eutanasiaksi. Sekaannusten välttämiseksi ei tätä termiä tulisi käyttää.

Sekaannusta aiheuttaa myös termi *kuolinapu*, jolla voidaan tarkoittaa aktiivista kuoleman tuottamista, hyödyttömien ja kärsimystä lisäävien hoitojen lopettamista tai saattohoitoa ja oireiden lievitystä kuoleman lähestyessä.

Kuolevaa potilasta suojaavat monet lainkohdat ja säädökset. *Suomen perustuslaki* turvaa ihmisarvon loukaamattomuuden ja yksilön vapauden. Siihen on kirjattu myös julkisen vallan velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut.

Potilaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa säädetään potilaan

oikeuksista terveydenhuollossa: oikeus hyvään hoitoon, itsemääräämisoikeus ja yhteisymmärrys hoitoa koskeissa asioissa. Siirtyminen palliativiseen hoitoon tai saattohoitoon ja hoidon rajaukset kuuluvat lain piiriin.

Terveydenhuoltolaki velvoittaa kuntaa järjestämään sen alueella asuvien sairaanhoitopalvelut. Lait kattavat oikeudet myös elämän loppuvaiheessa. Potilas voi kieltäytyä hänelle tarjotusta hoidosta, mutta ei vaatia hoitoa, joka ei olisi perusteltua.

Ihmisen elämän lopettaminen on Suomessa rangaistava teko riippumatta siitä, mitä joku pyytää toista tekemään itselleen. Itsemurha ei ole Suomessa rikos, eikä itsemurhassa avustaminen ole rikosnimike. Toisen avustaminen kuolemaan voi kuitenkin täyttää rikoksen tunnusmerkit, mikäli samalla rikotaan muuta lakia. Terveystieteiden ammattihenkilöt ovat terveyttä koskeissa asioissa vahvemmin vastuullisia kuin maallikot.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan eutanasia luokiteltaisiin surmaamiseksi vakavaan sairauteen ja sietämättömään kärsimykseen liittyvin määritellyin lieventävin perustein. Surman rangaistusasteikko on neljästä kymmeneen vuoteen vankeutta.

Oikeus elämään on kaikkein perustavin ihmisoikeus. Se mainitaan sekä Suomen perustuslaissa että useissa Suomea velvoittavissa kansainvälisissä sopimuksissa.

Eutanasia ja avustettu itsemurha muualla

Hollannissa, Belgiassa, Luxemburgissa, Kolumbiassa ja Kanadassa on voimassa olevaa lainsäädäntöä, joka mahdollistaa eutanasian ja itsemurhassa avustamisen.

Itsemurhassa avustaminen on lain mukaan mahdollista viidessä Yhdysvaltain osavaltiossa. Saksan ja Sveitsin lainsäädännön mukaan itsemurhassa avustaminen ei täytä rikoksen tunnusmerkkejä, jos se on tapahtunut epäitsekäistä perusteista.

Kuoleminen eettisenä kysymyksenä

Osa eutanasian puolestapuhujista vetoaa ihmisarvoiseen kuolemaan (dying with dignity). Ihmiselle tulisi taata oikeus kuolla, kun hän ei enää koe omaa elämäänsä merkityksellisenä tai arvokkaana.

Eutanasiaa vastustettaessa vedotaan usein kaltevan pinnan (slippery slope) argumenttiin. Maissa, joissa on eutanasian mahdollistava laki, eutanasia kuolinsyynä on lisääntynyt. Tilastoista on myös pääteltävissä, että alkuperäinen perusteeksi todettu kuolemaan johtava vakava

sairaus on muuttunut muiksi sairauksiksi ja lakia on sovellettu myös muistisairaisiin ihmisiin. Kun tähän liitetään taloudelliset kysymykset, voidaan kysyä, tuleeko eutanasiasta toimintakyvyltään rajoittuneiden ihmisten velvollisuus yhteiskuntaa kohtaan! Tiedämme myös, että yhteiskunnan ilmapiiri on jatkuvasti kovenemassa.

Erilaisin kyselyin on meilläkin selvitetty eutanasian hyväksytävyyttä. Tuloksista voidaan päätellä, että kansalaismielipide on ollut muuttumassa myönteisempään suuntaan. Nuoremmat vastajat suhtautuvat asiaan vanhempia myönteisemmin ja ammattihenkilöstössä kuolevia hoitavat suhtautuvat kielteisemmin kuin kuolevien hoidosta etäämmällä olevat.

Käsitellessään eutanasiaa on neuvottelukunta pohtinut eettisistä periaatteista ihmisarvon kunnioittamista, itsemääräämisoikeutta, hyvän tekemistä ja vahingon välttämistä, oikeudenmukaisuutta ja oikeutta elämään.

Etenen kannanotto

Elämä päättyy aina kuolemaan. Kun sairautta ei voida enää parantaa, tulee keskittyä potilaan ja hänen läheistensä kokonaisvaltaiseen hoitoon ja kärsimyksen lievittämiseen ja valmistaa potilasta ja omaisia potilaan kuolemaan.

On parannettava palliatiivisen hoidon ja saattohoidon resursseja, saatavuutta ja koulutusta. Yhdenvertaisuus ei toteudu ja parhaillaan valmistellaan palliatiivisen hoidon ja saattohoidon yhtenäisiä kriteereitä koko maahan. Sote- ja maakuntauudistus ovat yksi mahdollisuus vähentää eriarvoisuutta. Ammattihenkilöstön koulutuksessa tulee kaikilla tasoilla nykyistä paremmin varmistaa saattohoidon ja palliatiivisen hoidon koulutus.

Eutanasian puolesta puhuvat ihmisen itsemääräämisoikeus ja kärsimyksen kokemus. Ongelmallista on määritellä sietämätön kärsimys, parantumaton sairaus ja lyhyt elin aika sekä kuinka arvioida sitä, onko pyyntö esitetty täydessä ymmärryksessä. Kysymys ei ole vain itsemääräämisoikeudesta, koska eutanasian kriteereiden täyttymisen määrittelevät muut kuin potilas itse. Eikä kysymys ole vain yksilön oikeudesta, koska kokonaisuudessa heijastuvat yhteiskunnan arvot laajemminkin.

ETENE katsoo, että vain takamalla hyvä saattohoito kaikille tarvitseville, voidaan tehdä arvioita siitä, paljonko Suomessa on potilaita, joita ei voida saattohoidon menetelmin auttaa ja vasta tällöin voidaan määritellä millaisissa tilanteissa lääketieteen keinot ovat riittämättömät. Nykyisessä tilanteessa kuolevien potilaiden asemaa parantaisivat enemmän palliatiivisen ja saattohoidon resurssien parantaminen kuin eutanasia laki. Tällä hetkellä eutanasiatoiveet, joiden taustalla on hoidettavissa olevien oireiden riittämätön lievittäminen, kertovat enemmän puutteellisista voimavaroista ja osaamisesta kuin kuolemaan avustamisen välttämättömyydestä. ✕

Oikeus elämään on kaikkein perustavin ihmisoikeus.

Satojen laulujen Petri Laaksonen:

Itsenäisyys herättää kiitollisuutta

Petri Laaksonen on kiertänyt Suomea Täällä Pohjantähden alla - Suomi 100 -juhlakonserttien merkeissä. Hänen mukaansa suomalaisen kulttuurin esilläpitäminen on hyvä keino kunnioittaa itsenäisyyden juhluvuotta.

JUHANA UNKURI

TM, VAPAA TOIMITTAJA, HELSINKI

KUVA: JUUSO WESTERLUND

Petri Laaksonen on pitänyt viime maaliskuusta lähtien Täällä Pohjantähden alla - Suomi 100 -juhlakonsertteja, jotka kuuluvat itsenäisyyden juhluvuoden viralliseen ohjelmistoon. Laaksoella on runsaasti lauluja, jotka soveltuvat teemaan mainiosti: esimerkiksi vanhoihin suomalaisiin klassikkorunoihin pohjautuvia laulelmia, euroviisuja, suomalaisia joululauluja ja hengellistä musiikkia. Esiintymisiä on ollut esimerkiksi kirkkoissa, konserttisaleissa, nuorisoseurantaloissa ja kouluissa eri puolilla maata.

– Olin innoissani kuullessani mahdollisuudesta hakea konserttisarjalle Suomi 100 -statusta. Koen, että teema sopii kappaleisiini kuin nenä päähän. Ajattelen ylipäätään niin, että suomalaisen kulttuurin esilläpitäminen on hyvä keino kunnioittaa itsenäisyyden juhluvuotta, Laaksonen pohtii.

Kiertueella laulaja-pianisti Laaksonen rinnalla ovat kosketinsoittaja-stemmalaulaja **Petri Hatakka** sekä

kitaristi-stemmalaulajana **Jan Lindström** tai **Make Perttilä**. Haastattelukellään takana oli 23 Suomi 100 -keikkaa ja loppuvuodesta edessä vielä 28 keikkaa. Niiden lomassa Laaksonen tekee muitakin keikkoja.

Laaksonen toteaa, että uran tässä vaiheessa päiväkohtaiset hitit eivät häntä enää kiinnosta.

– Joskus aikaisemmin oli ehkä toisin. Nykyään toivon musiikkini ja esiintymiseni tarjoavan kuuli-joille elämyksiä, joilla olisi myös jotain syvempää merkitystä. Toivon, että voimme tarjota tälläkin kiertueella ihmisille lohdutusta, toivoa ja iloa, kunkin elämäntilanteen mukaan. Olemmekin saaneet paljon hyvää palautetta.

Laaksonen on pitänyt Suomi 100 -hanketta ylipäätään myönteisenä kokemuksena. Yksi asia on kuitenkin yllättänyt hänet.

– Luin äskettäin, että valtion virallisen Suomi 100 -juhlabrändin alle on otettu wc-harjoja, pyykkitelinetä, jauhelihaa, vessapaperia, torttutaikinalenvyjiä, alkoholijuomia,

koristevaloja, kosmetiikkaa, betonilapioita ja haravoita. Ratkaisuu tuntuu erikoiselta ja juhluvuoden ajatus kärsii inflaatiota. Omasta mielestäni itsenäisyyden juhluvuoteen liittyy toisenlaista arvokkuutta.

Esiin Euroviisuilla

Suomi 100 -kiertueen kirkkokonserteissa Laaksonen on esittänyt lähinnä gospel-tyylistä tuotantoaan, kotimaisten klassikkorunoilijoiden teksteihin tehtyjä lauluja sekä lauluja parin vuoden takaiselta In Memoriam -levyltä, jossa käsitellään kuolemaan, iankaikkisuuteen ja kaipaukseen liittyviä kysymyksiä.

– Romanttisemmat lauluni ja eräät euroviisuhittini tapaan jättää maallisempaan esiintymisympäristöön. Ohjelmistoa laatiessa pitää olla tyyliä. Hengellisen ja maallisen välillä on kuitenkin turha vetää kovin tarkkaa rajaviivaa, elämään kun kuuluu kaikenlaisia piirteitä.

– Esimerkiksi Eläköön elämä -euroviisun teksti on sellainen, että olen esittänyt sitä myös kirkkoti-

lassa, joskaan en alkuperäisenä discohumppana. Ja myös Sata salamaa -euroviisua olen esittänyt joskus kirkkokonserteissa seurakunnan työntekijöiden pyynnöstä. En minä kuitenkaan euroviisujen ympärille kirkkokonsertteja rakenna, Laaksonen naurahtaa.

Eläköön elämä voitti Suomen euroviisukarsinnat vuonna 1985, jolloin Laaksonen oli 22-vuotias. Se oli hänen ensimmäinen julkaistu sävellyksensä.

– Minulla oli hirveä palo säveltämiseen, mutta en tuntenut ketään tuottajaa tai levy-yhtiön edustajaa. En keksinyt laululleni muuta väylää kuin Euroviisukarsinnat, joka oli avoin sävellyskilpailu.

Sanoittajaksi Laaksonen pyysi toista turkulaista, jo maineikasta VeePee Lehtoa, jota Laaksonen ei tuntenut entuudestaan. Laulajaksi tuli Ylen valitsema Sonja Lumme ja loppu onkin historiaa.

Kaksi vuotta myöhemmin Suomen Euroviisuedustaja oli Laaksonen säveltämä ja Lehdon sanoittama Sata salamaa **Virve Rostin** esittämänä. 80-luvun lopussa ja 90-luvun alussa Laaksonen sävellyksellä oli euroviisukarsinnoissa kolmen parhaan joukossa yhteensä kuusi kertaa.

Laaksonen toimi Helsingissä yläasteen ja lukion musiikinopettajana vuodesta 1987. Säveltämisen rinnalle tuli myös laulaminen, ja vuodesta 1994 lähtien Laaksonen on ollut päätoiminen muusikko ja laulaja. Uransa aikana hän on tehnyt toistaiseksi parikymmentä levyä ja säveltänyt monta sataa julkaistua laulua.

– Olen kiitollinen siitä, että kysyntää on riittänyt ja olen saanut

tehdä muusikon ja laulajan töitä päätoimisesti jo 23 vuoden ajan.

Itsenäisyys herättää kiitollisuutta ja arvostusta

Laaksonen on miettinyt itsenäisyyden merkitystä niin kiertueen puitteissa kuin muutenkin.

– Itsenäisyys herättää lähinnä syvää kiitollisuutta ja arvostusta menneitä sukupolvia kohtaan. Olemme väkiluvultamme hyvin pieni maa, mutta olemme saaneet olla itsenäisiä jo sadan vuoden ajan. Se on vaatinut kovaa sinnikkyyttä, työtä, uhreja ja uskoa omaan asiaan.

Laaksonen toteaa, että keskimäärin asiat ovat suomalaisilla hyvin. Hänen mukaansa ulkomailla käydessä asian huomaa erityisen hyvin.

– Joskus tuntuu kuitenkin siltä, että mitä enemmän elintaso nousee, sitä tyytymättömämpiä suomalaiset ovat. Tämä tuntuu olevan myös sukupolvikysymys. Yleistäen voi sanoa, että nykyiset keski-ikäiset ja sitä vanhemmat ovat oppineet vai-

vannäön kulttuurin. Nuoremmilla sukupolvilla tämä ei ole välttämättä enää itsestäänselvyys.

Laaksonen julkaisee loppuvuodesta Kaikista maailman maista -singlen. Ensi vuodeksi suunnitteilla on pitkäsoitto. Lisäksi Yhteiskustannus julkaisee ensi vuonna printtiversiona nuottikirjan, joka sisältää kolmisenkymmentä Laaksonen säveltämää kuolemaan, sen kohtaamiseen ja iankaikkisuuteen liittyvää laulua. Yhteiskustannuksen taustatahoina ovat Suomen Kanttori-urkuriiliitto ja Suomen Kirkkomusiikkiliitto.

Laaksonen sävellystyö jatkuu. Hän kertoo tekevänsä mielellään sävellyksiä, joissa on dynamiikkaa ja dramatiikkaa.

– Haluan, että laulussa on jännitettä ja se menee ihon alle. Olen tehnyt duurilaulujakin, mutta usein vetävätkin biisini ovat mollissa. Molli koskettaa meitä suomalaisia, niin myös minua. ✕

Uudessa jouluvirressä on ihmettelyn ja hiljaisuuden teemoja

”Hetkeksi hiljene, maa” (935)

”Uudempaa suomalaista jouluvirsiperintöä edustava virsi tuo tarpeellisia hiljaisuuden ja ihmettelyn sävyjä jouluvirsien valikoimaan. Kuuntelun, katselun, kumartamisen ja ylistämisen kehotukset vievät seurakuntaa Jumalan ihmiseksi tulon lähteille.”
(Virsikirjan lisävihkon perustelut, Kirkkohallituksen esitys 13/2014 kirkolliskokoukselle)

TARU HÄMÄLÄINEN

VS. KANTTORI, VARTIOKYLÄN SEURAKUNTA

H

etkeksi hiljene,
maa on virsikir-
jan lisävihkon uusi
suomalainen jou-

luvirsi. Virren sanat on kirjoittanut rovasti **Toivo Hyryläinen**. Hyryläinen tunnetaan papin työn lisäksi myös runoilijana etenkin Pohjois-Pohjanmaalla ja Kainuussa. Virren sävelmä on kapellimestari, kirkko-muusikko **Jouko Saaren** säveltämä. Hetkeksi hiljene, maa edustaa uudempaa suomalaista joululauluperintöä, tarkemmin ottaen virren syntyjuuret vievät muutaman kymmenen vuoden taakse 1980- ja 1990-lukujen vaihteeseen.

Virren taustaa

Virsikirjan lisävihkotyössä mukana olleet **Samuli Koivuranta** ja **Jenni Urponen** toimittivat kirjan Lau-

lun matka virreksi – Kertomuksia virsikirjan lisävihkosta (Kirjapaja & Hymnologian ja Liturgiikan seura 2017), jossa kerrotaan virsien taustoista. Kirjassa Toivo Hyryläinen ja Jouko Saari kertovat Hetkeksi hiljene, maa -virren tekstin ja sävelmän syntymisestä.

Virressä
eletään
läpi joulu-
evankeliumin
tärkeät
tapahtumat.

Yli-lin kirkkoherrana toimiessaan Hyryläinen teki seurakunnalle jouluesitteen. Vuoden 1989 jouluesitteen kansilehdelle hän kirjoitti runon Hetkeksi hiljene, maa. Seuraavana vuonna Hyryläinen osallistui hengellisen runouden valtakunnalliseen kirjoituskilpailuun kokoelmalla, jossa oli mukana myös tämä joului-nen runo. Hyryläinen voitti kilpailun, ja voittaneista runoista järjestettiin puolestaan sävellyskilpailu, jolloin useampi säveltäjä sävelsi Hyryläisen runon lauluksi. Yksi runon säveltäneistä oli **Tuomo Nikkola**, jonka sävellyksen Yhteiskustannus on julkaissut vuonna 1995. Myös Jouko Saari sävelsi Hyryläisen joulurunon lauluksi, joka myöhemmin voitti Nurmeksen Joululaulu 2000 -sävellyskilpailun viidensadan uuden joululaulun joukosta.

Hetkeksi hiljene, maa on ollut mukana Kauneimmat joululaulut -vihkossa vuonna 2001. Lisäksi Sulasol on julkaissut laulun (Jouko Saaren Kolme joululaulua, S600). Laulun päätyminen lisävihkoon antaa joululaululle nyt myös jouluvirren statuksen.

Raikkautta jouluvirsiens joukkoon

Virren sanoissa laulajaa kutsutaan mukaan seimen äärelle todistamaan joulun ihmettä. Ensimmäisessä säkeistössä kehoitetaan kuuntelemaan, toisessa säkeistössä katselemaan, kolmannessa kumartamaan ja neljännessä ylistämään. Lisäksi säkeistöissä kehoitetaan seuraamaan erilaisia asioita kuten paimenten jälkiä, Jeesus-lapsosen silmien loistetta ja viisasten (tietäjien) tähteä. Virressä eletään läpi jouluevankeiliumin tärkeät tapahtumat.

Lisävihko työryhmä ihastui virren ihmettelevään otteeseen sekä joulun hiljaisuuden ja rauhallisuuden teemoihin. Monissa joululauluissa lauletaan ylistystä ja kunniaa Jumalalle virren jokaisessa säkeistössä, mutta Hyryläisen ja Saaren jouluvirsi toi ylistyksen rinnalle myös toisenlaisen näkökulman joulun tapahtumiin: jouluun kuuluu myös hiljaisuutta ja Jeesus-lapsen syntymän ihmettelyä. Lisäksi virressä on raikasta myös sen osallistava ote, laulaja on kuin paikan päällä seuraamassa ensimmäisen joulun tapahtumia.

Virren melodia toimii hyvin yhteislauluna ja sävelmä jää helposti mieleen, joten lauluun pääsee nopeasti mukaan myös laulaja, jolle virsi on ennestään vieras.

Vinkkejä virren toteutukseen

Virressä on kauniin soljuva ja eteenpäin suuntaava melodia. Soljuvaan sävelmään sopivat hyvin erilaiset ja eripituiset välisoitot säkeistöjen loomaan. Jos käytössä on kuoro, virsi toimii hienosti erilaisina vuorolaulu-toteutuksina. Esimerkiksi naiset ja miehet voivat vuorotella eri säkeistöissä. Vuorottelua voi olla myös säkeistön sisällä, esimerkiksi kuoro voisi laulaa ensimmäisen ”Hetkeksi hiljene, maa” ja toisen fraasin ”kuuntele Jumalaa,” solisti kolmannen ”kuuntele viestiä enkelten,” ja neljännen fraasin ”seuraa jälkiä paimenten.” ja kuoro ja solisti yhdessä säkeistön viidennen fraasin ”Kuuntele Jumalaa”.

Koska virren ensimmäiset säkeistöt ovat hiljaisempia ja kuuntelevaiempia ja viimeinen neljäs säkeistö on ylistävä, on luontevaa kasvattaa laulun intensiteettiä eri tavoin kohti viimeistä riemullista säkeistöä.

Viime jouluna lauloimme virttä nuorisokuorolaisten kanssa, ja he pitivät laulusta kovasti. Emme ehtineet laulaa laulua montaakaan kertaa, kun nuoret olivat jo itse kehittäneet virteen sopivan laululeikin, joka pohjautui säkeistöjen teemoihin: kuunteluun, katseluun, kumartamiseen ja ylistämiseen. Virren sanoihin sopiva laululeikki voisi olla siis yksi toteutustapa virrelle, etenkin jos sitä laulattaa lapsille ja nuorille.

Vaikka virsi on selkeästi joulun ajan virsi, ei sen käyttöä tarvitse rajata vain jouluun. Laulu sopii käytettäväksi myös muun muassa loppiaisaikana – neljännessä säkeistössä lauletaan ”seuraa tähteä viisasten” – ja muulloinkin.

Lisävihko otettiin virallisesti käyttöön vuosi sitten adventtina, joten tämän vuoden joulu on toinen joulu, kun seurakunnissa on lisävihko käytössä.

Rohkaisen käyttämään lisävihkon adventin- ja joulunajan virsiä virsikirjan rinnalla tänäkin vuonna. Aika näyttää, mistä lisävihkon lauluista syntyy ajan kanssa uusia suosikkivirsiä. Hetkeksi hiljene, maa -virressä on kaikki ainekset kehittyä uudeksi joulun virsisuosikiksi. ✕

Kirjoittaja on musiikin maisteri, hän toimi suomenkielisen lisävihkotyöryhmän jäsenenä vuosina 2011–2014.

Teräksinen ehtoolliskalusto

Kalkki kaatonokalla 375,00

Pateeni ø 14 cm 62,00

Viinikannu

0,35 l, kannessa risti 147,00

0,65 l, kannessa risti 157,00

1,00 l, kannessa risti 177,00

Leipärasia

ø 7,5 cm, kannessa risti 78,00

ø 13,0 cm, kannessa risti 81,00

Stolan kuviointi vaihtuu värin mukaan:
valkoinen: kristusmonogrammi
vihreä: viikiristi
violetti: orjantappura
punainen: kyyhky
Kuviointi voidaan myös tehdä tilauksesta asiakkaan toiveiden mukaisesti.

Stola

Kotimaiset, laadukkaat ja käsin tehdyt stolat valmistetaan kunkin tilaajan tarpeen mukaan. Saatavilla kaikki liturgiset värit ja useita eri kuvavaihtoehtoja sekä käsin- että konekirjontana.

Saatavilla kahdella eri kankaalla: Eläväpintainen Lucia-kangas, 53 % polyesteri, 31 % puuvilla, 16 % viskoosi ja Solemnis, eläväpintainen 80 %, villa 20 % polyamidi.

1-PUOLEINEN

155,00

2-PUOLEINEN

245,00

Alk.

155⁰⁰

Bursa Salomo

Kaunis, eläväpintainen Lucia-kangas. Saatavana kaikissa liturgisissa väreissä. Bursan kuviointi vaihtuu värin mukaan. Laadukasta suomalaista käsityötä.

175,00

Korporaali

alk. 29,00

Palla

alk. 48,00

175⁰⁰

Ateljé
SOLEMNIS

KIRKON AKATEEMISET –
KYRKANS AKADEMIKER AKI R.Y.
Perustettu 25.1.2001

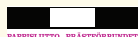
AKIn toimisto
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki Avoimna arkisin klo 9–15. Puh. (09) 4270 1503,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

**Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset
osoitteeseen edunvalvontaa@akiliitot.fi**

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Pappisliitto**
Eija Nivala
Oulaisten seurakunnan
vs. kirkkoherra, TM
Puh. (08) 4309 602
GSM 044 579 4770
eija.nivala@evl.fi

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Kanttori-urkuriliitto**
Marjukka Andersson
Lautasaaren
seurakunnan
A-kanttori, DU, MuM
Puh. 040 513 6235,
marjukka.andersson@
evl.fi

SUOMEN TEOLOGILIITTO
Finlands teologförbund r.y.
www.suomenteologiitto
Perustettu 2.6.2017

**Puheenjohtaja
Teologiitto**
Leena Pihlajamäki
johtaja, vaikuttaminen
ja viestintä
Suomen Nuorisoyhteistyö
- Allianssi ry
Puh. 040 725 28 87
leena.pihlajamaki@alli.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni
pastori, TM, PsK
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASIAANTUNTIJAT

Vesa Engström
TK
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

AKIn opiskelijatyö,
Teologiiton hallinto,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

JÄSENPAVELUSIITEERIT

Tuija Kukkonen
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@
akiliitot.fi

Jäsenyysasiat,
alaosastot,
luottamusbieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@
akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä,
Pappisliiton hallinto
ja alaostatoiminta,
opintomatkat, pappien
ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Tuuli Muraja
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
tuuli.muraja@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton hallinto
ja alaostatoiminta,
kanttorien
ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta
(16.10.2017-31.5.2018)

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

LAKIMIESET
Maarit Laurikainen,
OTM, KTM
Puh. (09) 4270 1502
GSM 050 518 4038
maarit.laurikainen@
akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestoinnin
koordinointi, koulutus-
tehtävät

JOHDON ASSISTENTTI
Tuula Anttonen
HSO-sihteeri
Puh. (09) 4270 1513
tuula.anttonen@akiliitot.fi

AKIn hallinnon ja johdon
assistentti, Pappisliiton
hallintoelinten
pöytäkirjanpitäjä, matka-
ja kokousjärjestelyt,
Internet-kotisivut

PROJEKTISIITEERI
Laura Leipakka
TM
Puh. 09 4270 1517
GSM 044 784 7327
laura.leipakka@akiliitot.fi

Pappisliiton, Kanttori-
urkuriliiton ja Teologiiton
projektit

Erityiskoulutettujen työtoimiyksissä Erko
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Eversheds Asianajotoimisto Oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

*Cruxin toimitus toivottaa
kaikille lukijoille
rauhallista joulua*

